№ 2. Treschdeen, 14. Janwarî. 1898.

Isnahk weenreis nedelâ.

Makfâ, Jelgawâ sanemot: par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makfâ, pahr pastu peesuhtot: par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija: Jelgawâ, J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru eelâ № 22.

Redakzijas adrese: Jelgawâ, Sakajâ eelâ № 2.

Latweeschu Awises.

Sludinajumus nem preti: Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantorî, Kangihseru eelâ № 22; Rigâ: Hoerschelmana kga grahm. bodê, Wehweru eelâ № 6 un J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Maksa par sludinajumeem: 8 kap. par sihku raksta rindinu, preekschpusê 20 kap.; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru eelâ № 22. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platscha; Sihmana Ruhjes gr. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnuscha eelâ № 36 un pee M. Petersona. — **Bauskâ:** Ed. Drengera k. bodê. — **Tukumâ:** J. Birsgala kga grahm. pahrd. — **Talsôs:** H. Towa k. grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna k. grahm. bodê. — **Wentspilî:** Th. G. Antmana k. grahm. bodê. — **Dobelê:** J. Dawidofska k. un E. Baldrina k. bodês. —

77. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Saldû: Fr. Kruhmina k. grahm. bodê un pee A. A. Ringait-Wehjsch. — **Schagarê:** Moses Itzigsohna k. leelnogulditawâ. — **Rigâ:** W. F. Häckera drukatawâ, Palejas eelâ № 3; Hoerschelmana k. grahm. bodê, Wehweru eelâ № 6; J. E. C. Kapteina k. grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Trey'a k. grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfa k. grahm. bodê. — **Bes tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kâ ari **Kursemê.**

Dilonis, saslimschana ar winu un ahrsteschana.

E. Lb. — Dilonis! Zik simtu, zik tuhkstoschu nebuhs trihzedami gaidijuschi, waj pahr ahrsta luhpahm pee winu ismekleschanas nenahks schis wahrdinsch, kas nenosihmê neko zitu, kâ — nahwes spreedumu, jo reti, loti reti ir tee gadijumi, kur isdodahs saslimuscho israut no nahwes rokahm. Bet eespehjams tas tatschu ir un proti paschâ slimibas eesahkumâ. Un tâ ka nu neweena zita slimiba naw pasaulê tâ isplatita, kâ taisni schi, jo ar winu saslimst un nomirst apmehram 6. lihds 7. dalâ no wiseem zilwekeem, tad gribetu zaur schihm rindinahm zeen. lasitajus pamudinat, lai tee peegreestu schim muhsu wispahrigam niknam eenaidneekam wairak wehribas. Lai neweens nesaka: „Man tas, paldees Deewam, naw wajadsigs!" Kas stahw, lai peeluhko, ka tas nekriht. —

Peedsihwojumi mahza, ka dilona pirmahs sihmes teek atstahtas gluschi ne-eewehrotas: mass kahsulitis schad un tad deenâ, kas nemas naw gruhts, neweena netrauzê, neweenam neuskriht! Kas lai to tura par jau eeweesuschos diloni! Un kad jau klepotajam jasahk issplaut, ari tad tam weenmehr apmeerinaschanahs un atruna pee rokas, ka ta jau neeziga sa-aukstes chanahs, neba nu tas notizis pirmo reis. Gan jau pahrees, kâ arween pahrgahja! Zik behdigi, saka scho leetu pahrrunajot, slawenais Kneipps, ka slimneeki schahdâ slimibas stahwoklî jau slimaki, nekâ wini paschi domâ. Kaut to eewehrotu wisi tee, kas sem „sa-aukstes chanahs" wahrda slimo ar scho bihstamo ligu un palaisch sawâ nesinaschanâ garam to laiku, kur wehl eespehjams lihdset!

Ar diloni, kâ tas wispahr sinams, saslimst pa leelakai dalai wispirms tahdi, kuru wezaki ar diloni miruschi, tad atkal wispahr wahji, nogurdinati zilweki, kas waj nu zaur gruhtu dsihwi, waj ziteem nelabwehligeem apstahkleem, sirdehsteem un t. t. saudejuschi dsihwibas spirgtumu un spehju. Bes tam leelu leelâ dalâ no dilona slimneekeem kriht schi nahwes engeln rokâ zaur kaislibu peekopschanu un wispahr pretdabigu dsihwi. Leela dalâ, kâ peemehram burtlitschi, saslimst sawu amatu ispildidami, kur teem ja-usturahs deenu muhschu slehgtâs ruhmês un ja-elpo plauschahm tik kaitigee swina puteklischi. —

Dilonim diwas formas: akuta un kronifka. Pirmâ pasihstama sem Wahzu nosaukuma „gallopirende Schwindsucht", kreewisku „скоротечная чахотка". Kâ sinams, tad dilonis zelahs no tâ saukto dilona baziku postoschahs darbibas plauschâs. Schi darbiba pee akutahs (ahtrahs) dilona formas loti leelifka: mas mehneschôs, pat nedelâs plauschas teek pawisam sabojatas; slimneeku pahrnem stipris drudsis, pulksteniski eet ahtri, elposchana gruhta, usnahk meega truhkums, nakts sweedri, spehki suhd pawisam, slimneeks saudê pa laikam samanu, sirds juhtahs nospeesta, kahsulis moza, balss aissmok u. t. t. lihds kamehr wahjahs kruhtis nostahjahs pawisam elpot.

Kroniskais dilonis atgadahs beeschaki. Ikweenam buhs dsihwê atgadijees redset schahdus slimneekus, kuru gihmju waibsti isschuwuschi, bes asins lahsites, azis dsiki eekrituschas, kruhtis eeleekuschahs, plezi spizi. Ari winus moza weenmehr sauss klepus, nahk krehpi, sirds klapeschana, zaureja u. t. t. Bes tam to meesas wahjiba weenmehr peenemahs un spehki suhd. Wehlak, slimibai wairak eeweeschotees, zelahs tâ sauktais hektiskais drudsis (hektisches Fieber), kas manams sewischki pehzpusdeenâ, pehz ehschanas, tâ ap pulksten 4—5. Bes tam, pa naktim, usnahk karstumi un nakts sweedri. —

Augschâ minetahs buhtu dilona sihmes, us kuzahm daru zeen. lasitajus sewischki usmanigus, eewehrojot to, ka publikas starpâ sinas par scho breesmigo slimibu wehl loti mas isplatitas. Tâ peemehram pasihstu dsihwê personas, kas nosuhdsahs ziteem, ka tahs pa naktim loti swihstot, lai gan gulama istaba esot deesgan aukstа. Deemschehl schahdeem zilwekeem ne prahtâ nenahk, ka wini jau bihstami ar diloni slimi. Pee ahrsta ari tee netur par wajadsigu greestees, jo — taisnibu sakot, teem jau „nekas nesahp". Bet tas jau ir dilona lahsts, ka tas rauj bes kahdahm sewischkahm sahpehm sawus upurus kapam arween tuwak. Un zaur to ween isskaidrojahs ahrsteem un ziteem pasihstamâ parahdiba, ka slimee juhtahs tik „weseli" un negrib nahwi redset, lai gan ta stahw wineem turpat blakam. Neweens zits slimneeks, kâ eewehrots, nekerahs un neturahs tâ pee dsihwibas, kâ taisni dilona slimee.

Un kad nu dilonis ir tik beeschi sastopama, leelâ mehrâ isplatita slimiba, tad sewischka wehriba buhtu japeegreesch pirmâ kahrtâ jautajumam: kâ no winas issargatees?

Wispirms jaruhpejahs, ka meesas teek usturetas tahdâ spehkâ, ka tahs pahrwahr dilona bazikus, jo issargatees no teem zilwekeem, zik sinams, nemas naw eespehjams, sewischki pilsehtu dsihwê. Lai peeminam sche tik to, ka ismeklejot pirmo reis pilsehtâ uswilktas kleites stehrbeles tanî atrasti 3 dilona baziki! Sche nu buhtu behrnu wezakeem wehrigi us tam jaluhkojahs, ka winu behrni usaug neisluti nati un pehz eespehjas noruhdinati, ka wini dabun peeteekoschu un spehzigu baribu. Wisa kaklu tihschana ar beesu beesajahm „schallehm", kâ to wehl daudskahrt sastopam, buhtu atmetama, jo ta tik weizina kaklu sa-aukstes chanu. Nosodama ir ari muhsu dsihschanahs pehz leelu leelâ siltuma istabâs, kur wezaki laudis mehds ruhpigi aisbahst katru, wismasako zaurumu, pa kuru waretu eenahkt swaigs gaiss, schi preeksch plauschahm tik nepeezeeschamâ weela. — Ne masak buhtu ari jaluhkojahs us tam, kahdu amatu un dsihwes gaitu iswehl ne wisai weseligi jaunekli. Lai Deews pasargâ tos no weenmehrigas sehdeschanas istabas gaisâ! Meschs un lauks, tas winu dala, tur stiprinasees winu weseliba, tur radisees sahrti waigi, tur nesudihs nekad ehstgriba un lihds ar to dsihwibas spehki. — Wiseem teem, kuru apsardsibâ atronahs jannâ pa-audse, wajadsetu turet azis wakâ, ka winas widû ne-eeweeschahs schahdas tahdas kaislibas — tahs, kâ sinams, issuhz ahtri dsihwibas sulu un nowed it nemanot pee kapa malas — zaur diloni. — Otrâ kahrtâ dilonis war ari peelipt taisnâ zelâ, tâ peemehram skuhpstotees laulatu draugu un zitu tuweneeku starpâ. Tad ari zaur weena un ta pascha weschas gabala un zitu mahju leetu leetoschanu. Ne masak beescha ir ari saslimschana zaur peenâ, sweestâ un leellopa galâ atronameem dilona bazikeem. Taisni schim saslimschanas zelam nepeegreesa lihds pat pehdejam laikam nekahdas wehribas. — Lai nu gan weenmehr ja-atsihst, ka issargatees no kahdas slimibas daudz labaki, nekâ dseedinatees, tad tatschu pahrleezigi leelas bailes no bazikeem ir loti — smeekligas, sewischki eegaumejot to, ka mehs netik ween ar katru uhdens piliti eedseram, bet ari ar katru elpas wilzeenu sewi eewelkam weselus daschadu baziku barus! Un ja kahds resnis papus, kuram nemas naw no dilona ko bihtees, ais bailehm ween nesneegtu kahdam tikko ar diloni saslimuscham zilwekam roku, tad tas buhtu netik ween smeekligi, bet ari nezeenigi darits. — Kâ wisur, tâ ari schai sinâ labakais, ko war eewehlet, ir — tihriba. Rokas mums jamasgâ preeksch katra ehdeena un mute jaskalo pehz ta, jo atrasts, ka ari isehstee sobi esot it labs baziku miteklis... Kur mahjâ dilona slimneeks, tur jaraugahs zeeschi us tam, ka winsch spkauj sawas krehpas ar uhdeni pildîtâ traukâ, ko war isleet atejas weetâ, jo issinats, ka tur baziki pehz sinama laika, apmehram 35 deenahm, nonihkst un tâ wairs apkahrtnei nekaitê. — —

Wehl gribetu sche sewischki stahtees pretim loti pekamam eeradumam, kas teescham buhtu ja-atstahj, jo ahtraki, jo labaki: ta ir behrnu skuhpstischana no muhsu daschadu mihko zeeminu puses. — Man arweenu ir pahrgahjuschas schalkas par kauleem, kad atwadotees dsirdu „tantes" un „kusinas" sakam us apmekletahs gimenes behrneem: „nu, dod „kusinu"!" Waj teescham nebuhtu eespehjams, scho netikumu atmest? Waj nederetu muhsu zeen. ahrstu kungeem spert wispahribas labâ schai leeta kahdus sokus, peemehram katru gimeni apmeklejot peekodinat, lai nekauj sawus behrnus sweescheem skuhpstit? Ari paschcem wezakeem newajadsetu nemas kautretees un katram sawam zeeminam pateikt, ka us ahrsta padomu wini nolehmuschi, nekaut neweenam behrnus us mutes skuhpstit. Daudz zitu tautu isglihtotakâs aprindâs schi skuhpstischanahs eerascha atmesta, kadehl tas newaretu ari pee mums notikt?

Un ja nu tomehr, neluhkojotees us wisu weselibas peekopschanu un saudseschanu zilweks saslimst ar diloni? Ko tad? Waj „mest slinti kruhmôs", turet rokas klehpî un padotees liktenim? Waj dilona sehrdsigeem nespihd teescham nekur ne masakê zeribas starina? Lai paklausamees, ko par scho leetu — dilona ahrsteschanu — raksta Somijê no Wina Keisariskahs Majestetes eerihkotahs sanatorijas (dseedinaschanas eestahdes) „Halilas" galwenais ahrsts Dr. Gabrilowitschs: Nelaika Dr. Brehmers peerahdija, ka dilonis isahrstejams. Un lai gan wisas medizinas autoritetes nepeekrihtot wina usskateem par diloni, tad tatschu newar noleegt, ka winsch sasneedsis loti labus panahkumus. Un taisni schee labee panahkumi pamudinaja zeli daudz weetâs tâ sauktahs dilona slimo sanatorijas. Peewedam sche winu nosaukumu lihds ar pilnigi isahrsteto un laboto slimneeku prozenteem:

	isahrsteja no wisa slimneeku skaita	labojahs
Falkensteinâ	28%	45%
Görbersdorfâ . . .	25%	50%—55%
Römplera sanatorijâ .	25%—27%	50%
Reiboldsgrünâ . . .	— —	70%—73%
Dawosâ	40%	40%
Hohenhonnefâ . . .	43%	— —
Halilâ (Somijâ) . .	36,7%	33%
Caniguâ	43,8%	— —
Adirondak Cottage Sanitarium (Amerikâ) .	20%—25%	30%—35%
San-de Winyah Asheville N. C. (Amerikâ)	22,64%	42,47%

Schee skaitli, mehs domajam, runâ gaischu walodu un peerahda, ka dilonis isahrstejams, ja tam nekauj par daudz eesaknotees, par daudz plauschas sabojat. Bet waina deemschehl tik ta, ka sanatoriju leelu leelâ dalâ atrodahs priwatihpaschneeku rokâs un tadehl tur walda daschadi truhkumi un nepilnibas, jo priwatpersonahm tak no schihm ahrstetawahm japahrteek. Tâ peemehram ehrtuma sinâ wisâs schinis sanatorijâs waretu daudz ko wehletees: winu ihpaschneekeem ruhp saspeest sinamâs telpâs pehz eespehjas prahwu skaitu pazientu. Zaur to teek slimneekeem laupits gaiss un gaisma, schihs abas tik swarigahs leetas. — Bes tam ustura sinâ pazienteem tur deesgan gruhti: ehdeens teek dots taupigi. Par wihneem un ziteem produkteem teek nemta

Paspahrnê.

Sw. Annas basniza Jelgawâ.

Jelgawas Latweeschu basniza pelna muhsu sewischku eewehroschanu ne tikai tadehl ween, ka wina peeder pee wiswezakajeem Kursemes deewanameem un ka winâ diwi no leelakajahm Latweeschu draudsehm sapulzejahs us sawahm deewkalposchanahm, bet wehl jo wairak zaur to, ka wina ir bagata ar eewehrojameem dokumenteem un zitahm senlaiku peeminahm, kas mums sneedz daschu interesantu sinu par scho basnizu paschu un tamlihds ari par Jelgawas un Kursemes pagahtni.

Par Sw. Annas basnizas pirmajeem laikeem skaidru sinu truhkst. Naw ari lahga issinams, kâ wina sawu wahrdu dabujusi. Kahdâ pateizibas runâ, ko pilsehtas sekreteers Rukss (Roux) 1743. g. turejis pee rahtsnama eeswehtischanas, par Sw. Annas basnizu minets, ka ta eeswehtita 1638. g. Sw. Annas deenâ, no kam tad wina nosaukta par Sw. Annas basnizu. Bet ka schi sina newar buht pateesa, to it sewischki leezina swans, kas wehl scho baltu deenu Jelgawas Latweeschu basnizas torni karajahs. Us ta lasams Wahzu walodâ schahds usraksts: „Herzogeem Friedricham un Wilhelmam Kursemê un Semgalijâ waldot Jelgawas pilsehtas godajamâ rahte un draudse likusi mani taisit. Par to gahdajuschi godajamee kungi: Esaijas Spierman, birgermeistars, Johanes Bucholtz, Heinrichs Ungwis, basnizas wezakee pee Sw. Annas basnizas. Nahzeet, jo wisas leetas ir fataisitas Matt. 22. Mani lehja Hans Meier, Rigâ 1605. g." Tâ tad Sw. Annas basniza Jelgawâ bijusi jau 1605. gadâ. Drusziņ jaunaks usraksts atronahs us kahda leela kapa akmena altara preekschâ. Tur redsams it kâ wapenis: sirds ar diwi krustis faliktahm bultim un puki; apakschâ lasams kahds pantinsch Wahzu walodâ, kas tatschu naw ihsti isprotams, tadehl ka usraksta weenu daku apklahj altara pakahpe. Us schi kapa akmena ir gada skaitlis 1621. Bes tam droschi sinams, ka jau 1614. gadâ Jelgawâ bijis „Newahzu" draudses mahzitajs Holdins wahrdâ.

Daschi atkal domâ, ka Jelgawas Latweeschu basniza sawu wahrdu dabujusi no herzoga Gotthard Ketlera laulatas draudzenes Annas, kas scho basnizu esot likusi usbuhwet, waj wismas pabeigusi buhwet jau pehz sawa laulata drauga nahwes. Schihm domahm katrâ sinâ waretu buht tikai pa dalai taisniba. Nelaika mahzitajs Th. Kallmeyers sawâ grahmatâ par Kursemes ewangeliskajahm basnizahm un mahzitajeem zeeschi nosaka, ka Sw. Annas basniza katrâ sinâ pastahwejusi jau 1573. gadâ un min kâ schihs basnizas mahzitaju no 1573. lihds 1607. gadam Dawidu Bresemeisteru. Kaut gan nesinam, us kam Kallmeyers schihs sawas sinas dibina, tomehr newar daudz schaubitees, ka Jelgawas Latweeschu basniza zelta jau herzoga Gotthard Ketlera laikâ un proti drihs pehz slawenahs 1567. gada pawehles, zaur kuru pa wisu Kursemi un Semgaliju zehlahs kahdas 70 jaunas basnizas. Deewabijigajam herzogam sirsnigi ruhpeja ari sawu „Newahzu" kauschu garigâ labklahjiba un Katoku laikôs panihkuschahs un sakritušchahs basnizas atjaunojot un daudz weetâs jaunas zelot winsch droschi newareja aismirst Jelgawas un apkahrtnes Latweeschus. Kad jau pehz trihs gadeem 1570. g. landtagâ herzoga uszihtigee palihgi Salomons Hennings un Alekfanders Einhorns wareja sinot, ka wisa seme nu jau peeteekoschâ mehrâ ar basnizahm apgahdata, waj tad gan lahga domajams, ka Jelgawâ tolaik wehl nebuhtu Latweeschu basnizas bijis? Gruhti turpretim gan buhs skaidri atbildet us jautajumu, no kam Sw. Annas basniza dabujusi sawu wahrdu. War jau buht, ka eemesłu dewis herzoga leelmahtes wahrds, waj ari kahdas atminas un paraschas no toreis ne wisai tahlajeem Katoku laikeem.

Gotthard Ketlera laikâ zeltajai Sw. Annas basnizai naw bijis garsch muhsches. Masa un laikam no koka buhweta, wina drihs buhs israhdijusehs par nepeeteekoschu, un 17. gadu-simtena pirmajâ pusê tad ir uszelta ta Sw. Annas basniza, kas sawâ leelumâ wehl tagad tahda pat pastahw. Wina naw us reisu pazehlusehs wisâ sawâ dischenumâ, bet buhweta pa wairak lahgeem weselus 30 gadus, no 1619. lihds 1649. gadam. Par to mums pasneedz ustizamas sinas wezi dokumenti, kas 1859. gadâ atrasti Sw. Annas basnizas torna bumbâ. Mahzitajs Conradi swarigakos no scheem dokumenteem lizis norakstit un J. Dörings, 1868. gadâ par Sw. Annas basnizu plaschaki rakstidams, schos norakstus laidis klajâ.

Dokumentus torna bumbâ eelizis basnizas preekschneeks Kurts Brüningks 1649. gada Julijâ, kad basniza pabeigta buhwet. Pehz scho dokumentu sinahm wispirms toreisejais Newahzu basnizas preekschneeks Arents Frömincks, dsimis Westfaleetis, no 1619. lihds 1621. gadam buhwejis basnizas torni un muhri uszehlis 13½ aku augstumâ. Pehz tam basnizas preekschneeks Johans Kotthauers no 1638. lihds 1641. gadam „triju gadu laikâ usbuhwejis basnizu gatawu un Deewam par godu dahwinajis basnizai ari ehrgeles". Tad atkal 1644. gadâ basnizas preekschneeks Johans Buschs usbuhwejis kestera mahju un Daniels Ziegelmeisters aptaisijis kapsehtai apkahrt schogu, kâ ari apgahdajis torna pulksteni un wehl daschas zitas wajadsibas. Beidsot pats dokumentu noguldîtajs, augscham minetais Kurts (Cordt) Brüningks 1649. gadâ pabeidsis torna spizi un ari basnizas eekscheenê wehl scho to apgahdajis. Pehz schihm sinahm waretu isklausitees nesaprotami, ka tornis papreekschu uszelts. J. Dörings, kas Sw. Annas basnizu smalki ismehrijis, domâ, ka wezajâ basnizâ wehl lihds 1638. gadam noturetas deewkalposchanas un tornis peebuhwets wezajai basnizai klaht, pehz kam tad jaunajam tornim peebuhwets klaht jaunais basnizas stahws.

Bes schihm sinahm par basnizas buhwi bumbâ usglabatajôs dokumentôs wehl atrastas Latinu un Wahzu perschas, „par muhschigu peeminu" sazeretas no toreisejâ Sw. Annas basnizas mahzitaja Sebastiana Schmidta, dsimuscha Wittenbergeescha, kâ ari daschadas peesihmes un daschu ta laika eewehrojamu personu wahrdus. Toreisejâ waldneeka, herzoga Jehkaba augstmanu starpâ daschi wahrdi mums skan it pasihstami, kâ kanzlers Fircks (Firx), burggrahfs Grothuss (Grothusen), jurisprudenzijas dakteris Derschau (Dirschauer).

No basnizas buhwes laika lihds muhsu deenahm usglabajuschees ari wehl 3 basnizas trauki: 1) misina apala kristamâ bloda, us kuras ussihmeti Adams un Ewa, ar koscheem isgresnojumeem wisapkahrt; gada skaitlis 1637. 2) leels bikeris no apseltita sudraba, lihds ar pateni (deewmaischu schkihwi) un karoti; gada skaitlis 1649. 3) misina krona lukturis, wideja leeluma, ar ehrgli wirsû, us kura jahschus sehd engelits; ihsts senlaiku darbs; gada skaitlis 1654. Us lodes lukturа widû weenâ pusê usraksts, kas wehsta, ka lukturi basnizai dahwinajusi skroderu zunfte; otrâ pusê wapenis: walejas schkehres, ko greisi tura (pasaku swehri ar lauwas rumpi un ehrgla galwu), wirs tahm lauwas galwa; treschajâ pusê usraksts, kas pastahsta, ka 1755. gadâ lukturis nokritis semê un saluhsis, us kam tad dahwinataju pehznahzeji to atkal likuschi sataisit.

1682. g. Sw. Annas basnizai notikusi sawada nelaime, par ko pastahsta pilsgalma dsejneeks Bornmans sawâ leelajâ dsejojumâ „Jelgawa". Proti Jelgawas Latw. basnizai peepeschi eegahsahs jumts un greesti, sapostidami ari basnizas eekscheeni. Ta bij buhwetaju waina, kas, pehz Bornmana wahrdeem, balkus bij eelikuschi par ihsu un pihlarus atstahjuschi labi nenogrunteius. 7 gadi basnizai palika schahdâ behdigâ stahwoklî un deewkalposchanas tur wairs netika noturetas. Toreisejais herzogs Friedrichs Kasimirs dsihwoja pehz ahrsemju modes wisai lepni un isschkehrdigi; winsch tureja slawenu musiku kori, Italeeschu operu, leelîskus stakkus pee Drikfes, kur tagad pilsehtas slimniza; par basnizahm gahdat winam neatlika nedz laika, nedz naudas. Beidsot tatschu radahs palihdsiba zaur toreisejo birgermeisteru Johannu Hildebrandu. Tas farihkoja kolekti un tâ sadabuja naudu kopâ, ar ko Latweeschu basnizu atjaunot. J. Dörings domâ, ka to labdaru wahrdi, kas pee basnizas atjaunoschanas peedalijuschees, mums esot usglabati astonôs basnizas logôs, kur us sewischkahm tahselitehm logu glahsê eededsinati wapeni lihds ar to ihpaschneeku wahrdeem, katrâ logâ pa peezeem wapeneem. Gandrihs pee wiseem scheem wapeneem atronahs gada skaitlis 1689, kas tad nosihmetu to gadu, kad basniza atjaunota. Wapeni peeder gan muischneekeem, gan pilsehtas rahtskungeem un meistareem, gan ari dascheem mahzitajeem, kâ: Bauskas Latweeschu mahzitajam Walentinam Regius (wapenis: selta kronis baltâ laukâ), Emburgas mahzitajam Kristjahnim Grâwenam (Grevius) (wapenis: wihrs senlaiku apgehrbâ ar melnu krustu us kameescha) u. z.

Starp daschahm zitahm senlaiku peeminahm Sw. Annas basnizâ, kâ bikereem, lukturem, wihna kannahm ar daschadeem usraksteem, sewischku eewehroschanu pelna kahds wezs biktskrehslis, kas laikam zehlees 18. gadu-simtena sahkumâ. Lihds 1836. gadam basnizâ bijuschi diwi tahdi biktskrehsli redsami, kurôs mahzitaji noklausijuschees draudses lozekku grehku suhdseschanu, kad tee pa weenam nahkuschi pee bikts. Draudsei wairojotees schi eerascha atmesta un weens biktskrehslis pehz tam isputejis, tâ ka tikai wina bildes wehl palikuschas.

1706. gadâ basnizas preekschneeks Raudans ar sawu seewu Reginu Sw. Annas basnizai dahwinajuschi ellas krahsâs us wara mahletu plahnu. Pehz ta altara ruhmê atrodahs 24 kapa weetas, bet tikai weens wirsraksts plahnâ

ihpascha makfa. Daschas weetas jamarsa ari par ahrstu ihpaschi. —

To wisu eewehrojot, truhzigakeem zilwekeem naw ko domat par eestahschanos schinis ahrstetawâs un — deemschehl — leelakais skaits dilona slimo zeĸahs taisni no scho truhzigako aprindahm. Dr. Gabrilowitschs saka: „Nabagam jau tà gruhta dsihwe, bet kad tahds zilweks bes tam wehl slimo ar diloni, tad wispahrigà gahdiba ĸauj winam nomirt bes nekahdas schehlastibas un — tas noteek muhsu gadusimtenî, kur lopu aissardsiba tik leeliski isplatita!" — Ja-aisihst, ka taî sinà Anglija pahrspehjuse wisas zitas walstis. Jau no seneem laikeem wareja tur ar diloni saslimuschee atrast patwerſmi tà sauktâs „rekonwalesczentu (atwesekotajos) mahjâs", kas isplatitas leelâ skaitâ pa wisu Angliju. Schimbrihscham skaita Anglijâ ween (isnemot Skotiju un Jru semi) 180 schahdu namu, kur atron patwehrumu kahdi 6500 slimneeki. Scho slimnizu gada isdewumi sneedsahs lihds 15 miljoneem rubĸu. Londonâ un winas apkahrtnê ween atronahs 41 nams preeksch schahdeem slimneekeem.

(Turpmak beigums.)

Luhgums dehl palihdsibas.

Isgahjuschâ wasarâ 13. Junijâ Weetalwas draudsi peemekleja breesmigs negaiss. Krusa ar leelu auku nosita wisus lauku un dahrsu augĸus. Pa 10 minuschu laiku wisa wasaras zeriba bija sudusi: wairs neredseja labibu un sahli wasaras pilnâ augumâ preezigi lihgojamees, bet rudsu laukôs kaili steebri kà rugaji rehgojahs; wasarajas un daudz linu tihrumôs wairs newareja pasiht, kas tur bija sehts, pat kokeem lapas palikuschas retas; bija neween preezigs, bet druhms rudena isskats. Weetalwas un Sausnejas leeleem muischas laukeem, kahdahm 120 Weetalwas, Odseenas un Sausnejas semneeku mahjahm bija usnahzis schis behdu liktenis. Nosistos rudsus ziti gan wehl płahwa, bet ziteem nemaſ nebija ko płaut. Tee, kas wehl płahwa, eewahza tikai masumu sihku, nebreeduschu graudu: zitam otrs grauds, zitam gandrihs wehl zeturtais, bet labas maises jau no teem rudseem naw, sehklas ne pawisam. Ausu gandrihs nemaſ nebija ko płaut. Lini, zik wehl stahweja, neisdewa nekahdu prezi, bet bija tà pahrsisti, ka schkeedras pahrtruhka diwâs, trijâs weetâs. No ahbolina wisas lapas un wisi seedi bija pagalam, tik ween kahtini wairs bija atlikuschees. Sahle pławâs bija tà sagrosita, ka płahweji nemaſ newareja saprast, kà winu nopłaut, un ari winai lapinas un seedi bija nobiruschi, tà ka labs seens tur neisnahza. Tà bes sehjuma leelôs muischas laukôs, kurôs labiba no krusas bija nosista, masgruntneeki un rentneeki redseja gandrihs bes augleem paleekam kahdus 800 puhrus rudsu sehjuma, 1500 puhrus ausu sehjuma un 500 puhrus linu sehjuma. — Ne salmu, ne graudu no teem nebija un no ahbolina un seena puse bija maitata. Tikai meeschi no jauna sahka augt no saknehm un ari kartupeli attihstija jaunus lakstus un tà ka Julijâ un Augusta pirmajâ pusê laiks bija isdewigs, tad ari isanga. Pat lapu kokeem auga jaunas lapas un eewas un ahbeles otru reisi seedeja. Bet rudenî daudz meeschi atkal isnihka un kartupeli dandzeem ari tik ween sihki bija isauguschi. Wiseem teem saimneekeem, kureem krusa tà ispostijusi laukus, sinams, pagalam wisi eenahkumi, jo ari no lopeem newar wairs to eenemt, ko zitôs gadôs. Un schee saimneeki naw wis wisi turigi, kam wehl wezs krahjums, — bet tikai masakà daĸa ween ir tahdi. Tapehz wini ari bes palihdsibas no ziteem, scho nelaimi newar pahrzeest. Zita draudse nu ari labprahtigi ir palihdsejusi un ari no kaiminu draudsehm un dascheem leelgruntneekeem palihdsiba nahkusi, tà ka rudenî rudsu laukus wareja apseht. Ari no magasinahm un pagastu lahdehm aisdod palihdsibu. Bet zik tur wari aisnemtees? Ja aprehkina ween to naudu, kas saimneekeem wajadsiga pirksanai, prozenta waj renta maksaschanai, pagasta nodokĸeem, kalpu algoschanai, tad jau sanahk ap 18000 rubĸu, un kur nu wehl jagahdà maise un apgehrbs kahdeem 1000 zilwekeem, kas dsihwo schinis 120 mahjâs?! Bes tam wehl isdoschanu deesgan preeksch wisadahm saimneezibas leetahm. Ir weegli saprotams, ka saimneeki nemaſ newar dabut wisu to aisnemtees, nedz war zeret to atdot. Ari sehkla pawasarà wehl wajadsiga. Un tad pa schahm 120 mahjahm nedsihwo ween saimneeki, kam par sawejeem jagahdà, bet ir wehl daudz ziti tehwi un mahtes, kam ari saws pulzinsch jaapkopj, sawi behrni jasuhta skolà, jagahdà maise un apgehrbs un schee no magasinas un pagasta lahdes neka nedabun, tapehz, ka wineem naw semes, ar ko par atdoschanu galwot. Tapehz bes labprahtigas palihdsibas no ziteem schee no krusas zeetuschee newar tikt zauri. Sinams, paschas draudses lozekĸi, radi un draugi wehl palihdsehs. Bet zeturtà daĸa no wisas draudses tà zeetusi un palihdsiba wajadsiga leelâ apmehrâ. Tapehz es luhdsu laikrakstu redakzijas, lai nodrukà scho usaizinajumu, lai ari wehl ziti pa Widsemi un Kursemi, kam labs prahts, dotu palihdsibu un lahdsu ari sanemt to palihdsibu un nodot teem, kam winas wislabak ustiz tahs isdalischanu.

Kalsnawas un Weetalwas dr. mahzitajs

Th. Doebners.

Padomi teesu leetâs.

Jautajums: Preeksch kahdeem gadeem esmu Kursemê, Aisputes aprinkî, eepirzis par dsimtu mahjas kahdâ majoratmuischas pagastâ; wehlaki aisgahju zitur uz dsihwi, mahjas atstahdams sawam wezakajam dehlam lihdz ar kahdi diwi simti rubĸi mantibas. Bet tschetru gadu laikâ dehls bija mahjas tiktahl eelaidis parahdôs, ka Kursemes riterschaftes banka tahs gribeja pahrdot wairakfolischanâ. Parahdus, apmehram trihssimts rubĸ., es minetai bankai un ari muischas ihpaschneekam famaksaju un mahjas panehmu pats atpakaĸ. Tad nu luhdsu isskaidrot, waj manam wezakajam dehlam wehl kahdreis buhtu preekschrokas teesiba pee mahju mantoschanas? Tà ka winsch ir usluhkojams par atdalitu dehlu, waj winsch tad ari waretu buht pee manas zitas mantas mantineeks lihdz ar maneem ziteem behrneem?

S. u. J.

Atbilde. Wezakais dehls preekschrozibas uz mahjahm naw saudejis, kaut ari tehws preeksch wina parahdus famaksajis. Tapat winsch war buht lihdsmantneeks pehz tehwa nahwes pee ta atstahtahs mantibas. Ja tehws to summu, ko winsch par dehla parahdeem ismaksajis, grib redset atrehkinatu, tad winam eeteizams taisit testamenti un tanî to noteikt.

No ahrsemehm.

Wahzijâ wehl arweenu wisas walodas grosahs ap jauno mantojumu Kihnâ. Laikraksti sneedz par Kjao-Tschauu sihkas, jo sihkas sinas un nebeidz apspreest un apzeret, kahdi jaunî peenahkumi un usdewumi Wahzijai tahlajôs austrumôs raduschees. —

Anglija Kihnas jautajumâ eet tahlak pa usnemto leekuligas labwehlibas un peelabinaschanahs zeĸu. Angĸi gatawi isgahdat Kihnas waldibai prahwu naudas summu uz semeem prozenteem, bet par brihnumu Kihneeschi nemaſ lahga negrib Angĸu laipno peedahwajumu peenemt. Un schahda Kihneeschu atturiba nemaſ naw leeka. Kihneeschi it labi sin, ka paleenetà nauda nestu wineem maſ labuma, jo Japaneeschi, kà zerams, tad wis nebuhtu kuhtri Kihnai stingraki usstaht, lai aismakſà parahdâ palikuscho kara atlihdsinajumu; tà atkal pee naudas tikuschi, Japaneeschi tad wehl naigaki nekà lihdzschim puhletos sawu juhras-spehku pawairot un kluhtu Kihnai wehl nepatihkamaki kaimini, nekà wini jau tagad ir. Tapat Kihneescheem newar buht nekahda preeka, redset mantaskahrigahs Anglijas waru sawâs mahjâs jo deenas wairak nostiprinamees. Tadehĸ lehti war notikt, ka Anglija ar sawu wiltigo labinaschanos itin neka nepanahk. —

Austrijâ trokschni un nekahrtibas sahkahs atkal no jauna. Pragâ schinîs deenâs landtagu noturot, zihna plosahs netik ween landtaga sehdês, bet weenu jo wairak uz eelaym. Wahzeeschi un Tscheki, kur tik ween satikuschees, tuhlit weens otram matôs; pat skaistais dsimums nekautrejotees it duhschigi pee schahdeem reebigeem eelu skandaleem nemt dalibu. Waldibas wihri gan puhlahs pretineekus islihdsinat, solidami katrai pusei pateesinai no ta, ko wina prasa. Bet katra puse grib wisu, waj neka, un tadehĸ sameerinataju puhles paleek bes jebkahdahm sekmehm. —

Franzijâ Dreifusa skandals arweenu wairak eekarsê kauschu prahtus. Trokschno studenti, trokschno pat rekruschi un ari anarkisti sahĸ atkal dsihwaki kustetees. Polizejai darba daudz, trokschnotajus apzeetinot un apklusinot. Slawenais rakstneeks Solà laidis jau otru asu rakstu Dreifusa labad klajâ. Daudz balsis ahrsemês un ari daschi sinibu wihri paschâ Franzijâ Solà zildina kà slawejamu pateesibas leezineeku, kas usdroschinajees newainigi noteesatu zilweku aisstahwet, weens pats stahdamees pretim miljoneem. Droschs Solà darbs ari teescham sanzams, bet Dreifusam winsch atnesihs maſ labuma, ja ari tas teescham buhtu newainigs. Tautas wairuma azîs Dreifuss reis apsihmets par tehwijas nodeweju un par tahdu winam tad ari japaleek, lai ari winam rastos spehzigi draugi, kas apgalwo wina newainibu. Kà ar scho newainibu ihsteni ir, tas no tahleenes gruhti nowehrojams. Katrâ sinâ Dreifusa sogi naw rihkojuschees deesgan ruhpigi un ari tagad waldiba daudz ko mehgina drihsak noslehpt, nekà gaismâ zelt. — Pehz wissaunakajahm sinahm tautas weetneeku namâ 22. (10.) Janwari bijusi pilniga pluhkschanahs, kas zehlusehs no lamaschanahs starp pasihstamo sozialistu Schorè un kahdu zitu tautas weetneeku, wahrdâ Berni. —

Kretas jautajums sahĸ prasit atkal wairak eewehribas. No Kandias pilsehtas sino, ka tur Turki stipri ween sahkot waijat kristigos. Kà sinams no laukeem, kur kristigajeem wiswairs pahrswars, turktizigee sabehdza pilsehtâs. Kandiâ ween esot saspeeduschees kahdi 55,000 turktizigo un tur nu no kahrtibas wairs neesot ne wehsts. Turki polizijai redsot aplaupot kristigo pahrdotawas un namus un kristigo suhdsibas par schahdeem waras darbeem paleekot neeewehrotas. Schos notikumus nu Angĸi grib isleetot sew par labu un taisahs sagrahbt waru pilnigi sawâs rokâs. Wini Kandiâ mudigi ween zeĸot dsihwoĸlus preeksch daudz prahwaka skaita kareiwju, nekà tagad jau tur wineem ir, un ari zitadi pilnigi eerihkojotees uz palikschanu. Tatschu janogaida, ko zitas leelwalstis uz tam sazihs. — Kà nahkamo Kretas generalgubernatoru tagad atkal daudzina Greeku prinzi Georgu. —

Amerikâ Bostonas Latweeschu Beedriba, kà „Amer. Wehstn." sino, swinejusi 24. Dezembri sawus astonu gadu pastahweschanas swehtkus pee jauki puschkotas Seemas-swehtku eglites. Apmehram 60 personas bijuschas uz swehtkeem eeraduschahs. Wakars tizis pawadits jauki un omuligi; beedribas koris dseedajis kahdas 8 dseesminas, kuras puslihdz labi tikuschas nodseedatas. Daschas ihsakas runas tikuschas turetas, kuras wisas aisrahdijuschas uz beedribas sekmigo darbibu un winas panahkumeem; preeksch 8 gadeem no 7 Latwju dehleem dibinata, beedriba tagad ir isanguse par puslihdz stipru un patstahwigu beedribu ar paprahwu kapitalu un labu biblioteku. — Sinotajs wehlahs, kaut ari beedriba joprojam kalpotu sawam spraustajam mehrkim un turetos pee tahs kahrtibas, ka kristigam zilwekam nebuhtu par kaunu, buht beedribâ par beedri, kas deemschehl gan pee daschahm schejeenes Latw. beedribahm jau noteekot.

No eekschsemehm.

Generalis Kuropatkins, jaunais kara ministra weetas ispildītajs, kà Peterburgas awises raksta, peeskaitams pee eewehrojamakeem Kreewijas kara leetu pratejeem; winsch ir tikai 48 gadus wezs. Waldibas usdewumâ winsch 1875. gadâ peedalijees Frantschu kara pulkeem pee kahdas ekspedizijas Saharas tuksnesî un aprakstijis sawus eewehrojumus par Alschiru. Tahlak tas Skobeĸewa wadibâ peedalijees karâ pret Kokandu. Scho zeĸojumu tas aprakstijis kahdâ grahmatâ par Kaschgaru. Pee Plewnas tas gruhti eewainots. Kà kara statistikas profesors Peterburgâ tas sarakstijis sawu pasihstamo darbu par Skobeĸewa darbibu Turzijâ. 1882. gadâ tas peedalits pee generalschtaba, kur wina usdewums bijis apzeetinat wakaru robeschas pret Wahziju un Austriju. Aiskaukasijas apgabala pahrwaldneeks Kuropatkins bija no 1889. gada sahkot.

Walsts budschets 1898. gadam.

Walsts eenehmumi.

I.

Parasti un kahrtigi eenehmumi.

	1898. gadâ gaidami eenehmumi rublôs
Kahrtigu nodokĸu	100,577,816
Daschadu nodokĸu	543,469,200
Poschkinu	70,210,674
Waldibas regalijas	133,990,100
Krona ihpaschumi un kapitali . .	370,127,108
Krona ihpaschuma pahrdoschana .	593,339
Semes pirkschanas ismaksa . . .	80,558,300
Walsts rentejas isdewumu atlihdsinaschana	59,768,227
Daschadi eenehmumi	5,163,453
kahrtigu eenehmumu kopâ:	1,364,458 217

II.

Ahrkahrtigi eenehmumi.

Noguldijumi walsts bankâ uz muhschigeem laikeem	3,300,000
No walsts rentejas swabadas skaidras naudas	106,291,706
pawisam	1,474,049,923

Walsts isdewumi.

I.

Kahrtigee isdewumi.

	Rolemi uz 1898. gadu
Maksajumi par walsts paradeem .	272,092,732
Augstakahs walsts eestahdes . . .	2,612,842
Swehtais sinods	20,374,941
Keisara Pilsgalma ministerija . .	12,597,942
Ahrleetu ministerija	4,802,176
Kara ministerija	288,808,664
Juhras ministerija	67,050,000
Finantschu ministerija	211,188,038
Semkopibas un domenu ministerija	35,737,983
Eekschleetu ministerija	80,175,211
Tautas apgaismoschanas ministerija	26,440,843
Zeĸu ministerija	264,677,232
Teesleetu ministerija	42,733,274
Walsts kontrole	7,178,935
Walsts kehwnizu galwenâ walde .	1,614,850
Neparedzami, ahrkahrtigi isdewumi gada laikâ	12,000,000
kahrtigee isdewumi kopâ	1,350,085,213

Tà tad kahrtigi eenehmumi ir leelaki par kahrtigeem isdewumeem par 14,373,004 rubĸ.

II.

Ahrkahrtigi isdewumi.

Sibirijas dselszeĸa buhwe, bes dselszeĸa inwentara	37,447,000
Palihga eetaisehm, kuras stahw sakarâ ar Sibirijas dselszeĸa buhwi	3,718,363
Zitu dselszeĸu buhwei	13,565,182
Weeteju dselszeĸu buhwei un peewedu zeĸu buhwei	10,000,000
Inwentara eegahdaschanai Sibirijas dselszeĸam un zitu dselszeĸu inwentara papildinaschanai	49,234,145
Atlihdsinajums priwat-personahm un eestahdehm par atnemtahm dsehreenu pahrdoschanas teesibahm .	10,000,000
ahrkahrtigu isdewumu	123,964,710
pawisam	1,474,049,925

Parakstijis: finantschu ministris walsts sekretars Sergejs Witte.

(Wald. Wehstn.)

12 bagati selta lauki uzceti Ochotskas apgabalâ.

No Kurskas. Wehstules no winas pasaules dabujot jau trihs gadus kahda tirgotaja atraikne Kurskâ, kurai winas miruschais wihrs ikgadus peesuhtot 1000 rubĸus. Pirmâ wehstule atraikni koti satrihzinajusi, jo rokraksts, tapat kà nahkoschâs wehstulês, bijis winas nelaika wihra. Wehstules nodotas uz pasta Maskawâ. Noslehpums wehl neesot isdibinats. —

No Rudobelkas, Minskas gubernâ. Latweeschu nometne. No 1868.—70. g. Rudobelkas muischâ, uz toreisejâ ihpaschneeka barona Wrangeĸa usaizinajumu, eeradahs no Kursemes kahdas 90 Latweeschu saimes, kopâ ar 394 dwehselehm. Atnahzejeem tika atĸauts nomestees pa muischas plaschajeem, neestrahdatajeem ihpaschumeem, kur katram patihk, ar mutes wahrdôs dotu apgalwojumu, ka tee nekad netikschot peespeesti, reis eenemtahs nomas weetinas atstaht. Lautini eemetahs meschôs, ustaisija pagaidam schagaru buhdinas dsihwoĸleem un, pahrzeeschot netizamus gruhtumus un truhkumus, eetihrija pa stuhritim lauka un pławas; palehnam uszehla ari zilwezigus miteĸlus. Bet nu gars sahĸa pagehret sawu teesu. Pilnigs garigas baribas truhkums, kurp ween azîs meta, rehgojahs preekschâ wisâ sawâ schausmibâ, un schaî sinâ, ja gribeja ko panahkt, ari bij japahrspehj ne masums schkehrsku. Tatschu, pateizotees barona Wrangeĸa tehwischkai gahdibai, isdewahs nodibinat skolu un ihpaschu pagasta nodaĸu preeksch Latweescheem. Deemschehl muischa drihsi pehz tam pahrgahja zitâs rokâs, un jaunais ihpaschneeks 1881. g. gandrihs pusei nometinato Latweeschu wairs tahĸak neatĸahwa uz sawas semes dsihwot; tuwakajà apkahrtnê zitas daudz masnoderigas weetas nebija atronamas, kadehĸ tee nu isklihda pa wiseem tschetreem wehjeem bes kahdas kopibas un sakara. Lai iswairitos no lihdsiga liktena, atlikuschee 1887. gadâ weenojahs „Sabeedribâ" un nopirka turpat, ar semneeku agrarbankas peepalihdsibu, gabalu semes, uz kura pahrzehlahs un dsihwo wehl schodeen pawisam kahdas 50 familijas ar kahdahm 300 dwehselehm. Wisi wini peeder pee Luteru tizibas un reisi gadâ teek apmekleti no Minskas Luteru draudses mahzitaja. 1872. g. dibinatà skola, kà ari saws pagasts, pastahw wehl tagad, bet atlikuscho Latweeschu masà skaita dehĸ scho eestahschu stahwoĸlis deesgan nedroschs. Weetejais skolotajs, Baltijas seminara audzeknis, wada ari deewkalposchanas, kristi behrnus un paglabà miruschus. Samehrâ ar apstahkleem, nepeezeeschamakahs garigahs wajadsibas te schobrihd apmeerinatas peeteekoschi. X.

No Reweles. Pahrdroscha sudraba naudas sahdsiba 30. Dezembrî notikusi dselszeĸa brauzeenâ starp Reweli un Wesenbergu. Sahdsiba pamanita Wesenbergâ. Wagona dibins seenâ bijis issahgets zaurums un no wagona issagtas 2 kastes, katra ar 3000 sudraba rubĸeem, kas kronim peederejuschi. Weena kaste tukscha atrasta uz kahda kalna.

---

falafams: „Friedrich Johann von Furstenberg". Pa basnizas widu pehz płahna atronahs wairak nekà 150 kapa weetas, bet ari scho wirsrakstî płahnâ tikai pa daĸai falafami. No teem pascheem war spreest, ka Sw. Annas basnizâ aprakti ari daudz Wahzeeschi. Paschâ basnizâ no kapeem un kapu akmineem nekas wairs naw redsams, isnemot agrak mineto kapa akmeni pee altara, ar gada skaitli 1621. Laikam 1826. gadâ, kad Sw. Annas basniza atkal tika stipri pahrtaisita, kapus pawisam aisbehra un klonu pazehla augstaku. Basnizas plazi lihki esot rakti kà lihdz 1825. gadam; pehz tam tas stahwejis neapkopts un pilns netihrumu, kamehr tad tagadejais mahzitajs Conradi pehz 1850. gada sahzis basnizplazi apstahdit ar kokeem un to tà ar laiku pahrwehrtis par tagadejo peemihligo weetinu.

No uzraksteem Sw. Annas basnizâ wehl diwi eewehrojami Latweeschu walodâ. Weens no teem atronahs uz luktura pee kanzees un skan tà: „1766. g.: kihschv. iahnis: saimneeks: appakksch. leela. kunga. brammbegges. mvisches. walst:" Otrs lafams uz kora seemeła pusê: „Mehs sawam Leelam Kungam Pehteram No sirds preexsch wissas draudses pateicam Ka winsch irr muschu tautu Zeenijis Un muhs pee skunstes darbeem peeweddis To winna gohdam skaidri parahda Schi Lukts Latveescheem ustaisita, A x dsih wo ilgi, Schehligs Semmes Tehws! Tew behrnu behrni godâ peeminachs 1782 gadâ. Wissi Zeeniga Leela kunga pils. ammatneeki un skunstineeki"...! Kora glihtais isstrahdajums ir laba leeziba par Latweeschu toreisejo amatneeku sprehju.

Torna bumbâ usglabajahs ari wehl daschi dokumenti, kas tur eelikti 1750. gadâ, kad torni stipri pahrtaisija. Schinîs dokumentôs atronahs peesihmejumi par daschadahm dahwanahm basnizas labâ un zitas masak eewehrojamas sinas, kà ari daschi dsejoku un jau minetâ pilsehtas sekreteera Rukka pateizibas runa.

1782. g. Sw. Annas basniza eemantojusi diwi jaunus swanus, kuru usraksti rahda, ka dahwinataji bijuschi pasihstamais labdaris, birgermeistars Heinrichs Klock un „silahs gardes ritmeistars" Wilhelms Schwartz.

1859. gadâ 7. Maijâ pulksten 5 pehz pusdeenas Sw. Annas basnizas torni eesperta sibens un torna spizi aisdedsinaja. Zaur diwu kkurstenflauku un weena Schihdu klempnera droschsirdibu pehz kahdahm trim stundahm isdewahs uguni apdsehst. Tatschu gailis un bumba tà bij apskahdeti, ka tee bij janem semê, un bumbu pahrmeklejot tad nu atrada augscham minetos dokumentus par basnizas zelschanu un wairak wezas naudas. Kad wifs bij islabots, bumbâ atkal noguldija tur atrastos papihrus un naudu lihdz ar daschahm sinahm par jaunakeem laikeem un basnizas tornim atdewa atkal wina agrako isskatu.

Pee tam, kà stahsta, esot notizis kahds jozigs atgadijums. Kad gailis un bumba bijuschi islaboti, neweens lehti negadijees, kas buhtu gribejis tos torna galâ usstahdit. Beidzot par leelu maksu peeteizees kahds Schihds. Kad tam gailis un bumba nodoti rokâ, Schihdam gailis islizees tik eewehrojams, ka winsch isgudrojis ar to dsiht pełnu. Proti winsch nostahdijis gaili aiz kahda ahtrumâ pagahdata preekschkara un sahzis to laudim rahdit par naudu, nemdams no peeauguscheem pa 3 kap., no behrneem pa 1 kap. Bet Schihdam par leelu nepatikschanu wina brango weikalu drihzumâ pamanijis mahzitajs Conradi un tad rebehm bijis gals.

1863. gada wasarâ Sw. Annas basnizu pahrkrahsoja baltu un nahkoschâ gadâ winu issspodrinaja eekscheenê. Pa to starpu Latweeschu draudse pulzejahs uz deewkalposchanahm Sw. Trihsweenibas basnizâ.

Mahzitaja nams Leelajâ eelâ ir zelts 1644. gadâ; turpretim pilsehtas draudses mahzitaja mahja Pehtera eelâ tikai 1865. gadâ. Rihta jeb lauku draudsê pehz Kallmeyera sinahm no 1573. g. lihdz muhsu laikam bijuschi pawisam 18 mahzitaji, palihgus un wikarus nerehkinot. Pehzpusdeenas jeb pilsehtas draudsê, kas pastahw tikai no 1705. gada, lihdzschim bijuschi 17 patstahwigi mahzitaji.

Widseme.

Rigas fuhrmanu leelakâ dała, kâ „Rigas Polizejas awise“ sino, 4. Janwori sch. g. uf reisi miteiusehs braukt un, sewischkôs barôs sadalotees, randsijuschi sabojat ekipaschas un sirgu leetas teem fuhrmaneem, kas ishraukuschi. Kahda nemeerneeku dała uf polizejas pawehli apzeetinata un sperti soli dehł meerigo fuhrmanu apsargaschanas. Uf dascheem pilsehtas apgabaleem tika issuhtitas patrukas jahschus un kara-spehka preekschneeziba tika luhgta, lai suhta polizijai palihgâ ihpaschas kareiwju komandas. Fuhrmanu nemeeru eemesls esot tas, ka polizija ishrahkejusi wairak simtus fuhrmanu ekipaschu un pawehlejusi tahs islabot.

Par Slokas mahzitaju eewehlets Wez-Peebalgas mahzitaja palihgs Gailits.

Ikschkiles-Tihnuschu skolotajs M. Kortana kgs, kâ „Balt. Wehstn.“ sino, 6. Janwarî noswinejis sawus 25 gadu amata swehtkus, sanemdams leelâ skaitâ laimes wehlejumus un dahwanas no daschadahm pusehm.

No Swahrtawas. Wispahrigas sinas. Muhsu pagasts pehdejâ laikâ, kur jaunâ paaudse wairak isglihtojahs, stahw labâ slawâ. Agrak pee mums mahjoja „partiju gars“, bet nu schi sehrga pamasitinam nihkst un zerams, ka pehz kahda laika no winas wairs nebuhs ne pehdas. — Swahrtaweeschi leelu wehribu peegreesch laikrakstu lasischanai, tamdehł ikkatris, kam ween eespehjams, apgahdâ laikrakstus waj derigas grahmatas. — Pagahjuschâ gadâ pee muhsu pagasta peeweenoja Jauneneeschu pagastu. Wisas abju pagastu darischanas teek nokahrtotas Swahrtawas pagasta mahjâ. O.

Kurseme.

No Leepajas. Seemasswehtku eglite. Schejeenes A. Boeckera un beedra drahschu fabrika sarihkojusi pagahjuschôs Seemasswehtkôs sawu nabadsigako strahdneeku behrneem jauku egliti, pee kam labs skaits behrnu tapuschi brangi apdahwinati ar daschadahm dahwanahm. Pehz eglites nodedsinaschanas un behrnu apdahwinaschanas fabrikas strahdneekeem bijusi sarihkota balle, pee kuras peedalijuschees ari fabrikas waditaji un fabrikanta gimene. Japeemin wehl, ka fabrika nesen atpakał swineja sawus 15 gadu pastahweschanas swehtkus un schinî gadijumâ dahwaja 5000 rbł. preeksch sewischka kapitala dibinaschanas, ar ko pabalstit strahdneeku atraitnes un bahrinus.

— **Leepajas kugneeziba 1897. gadâ.** Leepajas ostâ eenahkuschi pagahjuschâ 1897. g. no ahrsemehm 1017 twaikoni un 246 buru kugi, kopâ ar 253,834 lasteem, kamehr no eekschsemes ostahm minetâ laikâ eenahkuschi 252 twaikoni un 483 buru kugi, kopâ ar 37,794 lasteem. Gadu agraki eenahza no ahrsemehm 1206 twaikoni un 227 buru kugi, atweedami 293,343 lasti pretschu, kamehr no eekschsemehm tai paschâ gadâ atbrauza 240 twaikoni un 473 buru kugi, kopâ ar 32,838 lasteem. Tâ tad Leepajas tirdsneeziba ar ahrsemehm 1897. g. bijusi par 39,509 lasteem masaka, nekâ 1896. g. Eekschsemes tirdsneeziba turpretim bijusi pagahjuschâ gadâ masuleet leelaka, nekâ aispehrnâ gadâ, proti, par 4956 lasteem.

— **Leepajas gałas tirgû 1897. gadâ** eewests no zitureenes pawisam 13,358 zeturkschni leellopu gałas, 6517 nokautu tełu, 6859 nokautas aitas, 2164 nokautas zuhkas un 147 nokauti siweni. Gadu agraki eewests schejeenes gałas tirgû ap 1000 zeturkschnu leellopu gałas un ap 1000 tełu wairak, nekâ 1897. gadâ. Tâ ka nekahdâ sinâ naw domajams, ka gałas eeweschana Leepajâ buhtu gahjusi masumâ, bet gan wairumâ, tad skaidri noprotams, ka daudsi gałas eewedeji sawu gału nemaf nestahda preekschâ preeksch apskatischanas un ismekleschanas un pahrdod to neatkłautâ kahrtâ schur tur klusakâs eelâs un nomalâs pilsehtas nabadsigakeem cedsihwotajeem. Schahdeem slepeneem tirgotajeem schad un tad mehdz buht pahrdoschanâ famaitajusehs un weselibai kaitiga gała; tapehz gan deretu pascheem gałas pirzejeem peegreest schim gadijumam wairak wehribas un nekad nepirkt neapluhkotu un neismekletu (neapstempeletu) gału, bet schahdus gałas pahrdewejus usrahdit polizejai.

— **Leepajas slimneeku kehkis** eenehmis un isdewis pagahjuschâ gadâ 1306 rbł. 77 kap. 1896. gadâ slimneeku kehki tapa nonemta pawisam 15,251 porzija, kamehr pagahjuschâ gadâ nonehma 27,590 porzijas; tâ tad 1897. gadâ nonemts 12,339 porzijas wairak nekâ gadu eepreeksch.

— **Labibas iswests no Leepajas** 1896. gadâ pawisam 34,380,802 pudi, bet 1897. g. 23,947,418 pudu. Tâ tad pagahjuschâ gadâ labibas iswedums masinajees par wairak nekâ 10 miljoneem pudu.

— **Akmenu ogłu 1897. gadâ** eewests Leepajâ 6,133,634 pudi, kamehr gadu eepreeksch eewests 5,830,031 puds.

— **Sweedru twaikonis „Istadt“** 2. Janwarî usskrehja uf schejeenes brauzeju un kahjeneeku ostas tiltu un gandrihs weselu asi dsiki eespeedahs dselsu steenês un margâs. Tilta sabojajums teek tagad no Struppa dselsleetawas islabots. L.

No Dschukkstes-Peenawas. Ugunsapdroschinaschanas beedriba. Kurseme lihdz schim masak dibinatas lauku sawstarpigas ugunsapdroschinaschanas beedribas, nekâ Widseme, ihpaschi Widsemes Latweeschu dałâ. Ari kapitals schihm Kursemes apdroschinaschanas beedribahm samehrâ ir eewehrojami masaks, lai gan ehkos Kursemê zaurzaurim dahrgaki taksetas un apdroschinatas, nekâ Widsemes Latweeschu dałâ. Jadomâ, ka Kursemê masak saimneeku peedalahs pee schihm beedribahm. Widsemes Latweeschu dałâ, t. i. Rigas, Zehsu, Walmeeras un Walkas aprinkôs, tagad-ir 216 lauku sawstarpigas ugunsapdroschinaschanas beedribas ar 14,541 beedreem un 22,382 rbł. leelu kapitalu, kurâs apdroschinatas 15,586 dsihwojamas ehkas, 38,464 kuhtis, 14,370 rijas un 26,289 sihkakas ehkas, — t. i. kopâ 84,710 ehkas par 15,380,139 rbł., — jeb zaurmehrâ katra ehka par 181 rbł. 32 kap. — Weenu lauku sawstarpigu ugunsapdroschinaschanas beedribu ari Kursemê jau esam mahzijuschees pasiht, kura — sewischki apdroschinajumu atweeglinaschanas, kâ ari sawas droschibas kapitała wairoschanas un beedru skaita pazelschanas sinâ — it preekschsihmigu zełu usnehmusi, — ta ir Dschuhkstes-Peenawas beedriba (dibinata 1883. gadâ), pee kuras tagad turahs wisi Dschuhkstes-Peenawas saimneeki. Winas kapitals pa winas lihdschinejo 14 gadu pastahweschanas laiku jau pazehlees — newis uf 10,000 rbł., kâ tas apałôs skaitłôs „Latw. Aw.“ pagahj. gada 50. num. tizis minets — bet ihsti uf 8276 rbł. Schai beedribai, kura sawu beedru maksas paseminajusi uf 1/4 dału no pilnahs maksajamahs summas, pagahj. 1897. gadâ, kâ tas pehdejâ, no pawisam 52 beedreem apmekletâ pilnâ sapulzê 5. Dezembri p. g. israhdijees, eenahzis no gada eemaksahm 294 rbł. 38 kap., no kapitała augłeem — 371 rbł. 10 kap., kopâ 665 rbł. 48 kap. Wehrtspapihrôs beedriba pagahj. gadâ pahrgrosijusi 661 rbł. — Tahłak beedriba augschminetâ pilnâ sapulzê nolehmusi luhgt augstu waldibu, lai winai atwehletu apdroschinat ari beedru kustamo mantu, kâ: labibu, lopus, lauka rihkus, mahjas leetas u. z. Schi ir pirmâ tahda beedriba, kas sahkusi pehz tik plaschahm teesibahm dsihtees; redsesim, kâ winai tas isdosees ar saweem lihdschinejeem statuteem saweenot — zitahm beedribahm tad sinams par labu paraugu. — Beidsot tai paschâ minetâ pilnâ sapulzê beedriba nospreedusi pee sewis nodibinat ari ugunsdsehseju beedribu. K. Bm.

Tukumâ 2 derigas eestahdes atklahtas Dezembra mehnescha beigâs: skolotaju biblioteka — no weetejeem skolotajeem, pateizotees Kremana kga puhlineem, un tehjniza ar lasamo galdu un ehdeenu galdu — no weetejahs sahtibas beedribas „Swaigsnes“. Pirmâ atrodahs pilsehtas elementar-skolâ, otra — Leelajâ eelâ № 46. Uf tehjnizas lasamâ galda atrodahs weetejee laikraksti: Kreewu, Wahzu un Latweeschu walodâs. Fr. B.

Par Tukuma-Wentspils dselszeła buhwi „Mit. Ztg.“ sino, ka peekta dała no wisa dselszeła dambja esot jau gatawa un sahkts jau buhwet pats leelakais tilts, kas netahlu no Tirukschu mahjahm wed pahr Usmas esera peeteku. Uf wisa schi dselszeła buhschot pawisam kahdu 100 tiltu. Stanzijas buhschot schahdas: Wentspils, Ugahle, Spahre, Stende, Zehre, Tukums.

Ihles zeen. leelkungi, aprinka marschals barons Rudolfs un Magda von Hoerner sawu sudraba kahsu deenu 11. Janwari sch. g. pawadija radu un draugu pulkâ Jelgawâ. Wini gan bija nodomajuschi scho sawu preeka un goda deenu swehtit Ihlê, sawas draudses widû, bet dehł wezahs leelmahtes saslimschanas teem bija japaleek pilsehtâ. Ihleneeki no sirds bija preezajuschees sawu łoti mihłoto leelkungu pahri winu Ihles pilî apsweikt, bija ari no sawas puses kahsu dahwanu par peeminu schai goda deenai apgahdajuschi. Tâ tad nu pagasta wezakajs un basnizas pehrminderis Ernsts Rose brauza uf Jelgawu un 11. Janwari no rihta wisu sawu łauschu wahrdâ issazija zeen. leelkungeem sirsnigas laimes wehleschanas un pateizibas par winu leelo laipnibu un ruhpibu par Ihles pagasta labklahschanos, par wiseem draudses lozekłeem, no saimneekeem sahkot lihdz pehdejam nabadsinam pagastâ, un pasnedsa glihti issrahdatu sudraba augku schkihwi, sazidams: „Selta un dahrgu akminu mums naw, bet kas mums ir, to no sirds Jums te pasneedsam: ir mass trauzinsch, bet sposchs aisi muhsu mihlestibas uf muhsu zeen. leelkungu namu, ir tukschs, bet kad Deews muhsu laimes wehleschanas paklausihs un to gadu no gada pildihs ar sawahm dahwanahm, tad tas buhs glihts wisu azîs, jaukums Juhsu galdam un masa kahsu peemina no Juhsu pateizigeem łaudim. Deews lai swehti muhsu leelkungus un wisu winu namu! Augstu laimi teem!“ A.

No Pleeneem un apkahrtnes. Siltâ seema naw pee mums wiseem weenadi patihkama. Juhra, kas zitôs gadôs schini laikâ sen jau bij aissalusi, schogad no ledus gluschi skaidra. Swejneeki netrauzeti turpina swejoschanu it kâ wasarâ. Turpretim schejeenes saimneekeem, kuru leelakais pelnas awots seemâ ir koku weschana, mihkstais laiks dara leelas raises, jo bes sasaluma un sneega braukschana łoti apgruhtinata, daudz weetâs pat pawisam ne-eespehjama. Bet wehl jo leelakas raises mihkstais laiks dara koku tirgoneem, kuŗeem par koku materialu weschanu jasamaksâ daudz dahrgaki kâ seemas zełâ. Daschâs weetâs meschu zirschana pawisam apturęta, zaur ko zełahs raises ari strahdneekeem, kuŗeem sahk darba peetruhkt. F. Gerosimows.

Par Grobinas aprinka ahrstu, kâ „Kursemes Gnb. Aw.“ sino, eezelts ahrsts Roberts-Maurings.

No Saldus draudses. Weza gada wakarâ beewakalposchanu noturot, zeen. mahzitajs dewa draudsei ihsu pahrskatu par pagahjuscho gadu. Te ussihmeschu daschus skaitkus. Kristiti 228 behrni, no teem bija 11 ahrlaulibas un 4 nedsihwi behrni. Eeswehtiti 171 jaunekłis, 79 sehni un 92 meitenes. Pee Deewa galda bijuschas 7550 personas, no Saldus meesta 1348. Laulati 72 pahri. Miruschi 189, 91 no wihreeschu, 98 no seeweeschu dsimuma. No teem ir 5 miruschi ahtrâ nahwê, 2 zaur eewainoschanu, 2 zaur paschsłepkawibu, 14 sirmgalwji pahri par 80 gadeem. Dahwanu no draudses ir wairak samests nekâ gadu eepreeksch. Preeksch basnizas pahrbuhwes sanahzis 206 rbł. 82 kap.; wisu dahwanu pawisam 688 rbł. 1½ kap. M. W.

No Jelgawas.

Deewakalposchanas Sw. Annas basnizâ no 14. lihdz 21. Janwarim. Zetortdeen, 15. Janwari, pulksten 6 wakarâ — bihbeles stunda; spred. mahz. amata kand. Weissmanis. — Swehtdeen, 18. Janwari: 1) Lauku draudzê deewkalp. pulkst. 9 no rihta; spred. mahz. Heintzs. 2) Pilsehtas draudzê deewgaldn. pulkst. 7 no rihta; deewkalp. pulkst. 2 pehz pusd.; spred. mahz. Reinhards. — Lauku draudzê uzsaukti: Hermans Druska ar Nataliju Rosenberg; Pehters Warbikows ar Liseti Steinberg. — Pilsehtas draudzê uzsaukti: Jehkabs Kahrklis ar Emiliju Aneti Pinne; Jahnis Kriwusfi, jeb Krike, ar Annu Klidsin, dsim. Sakâ; Jahnis Prauks ar Annu Neuman; Jahnis Balods ar Elisabeti Amaliju Karlson; Jahnis Kalninsch ar Annu Mikalowski; Frizis Dause ar Annu Stuhrit; miruschi: Indrikis Steinerts, 3 g. 4 m. w.; Darte Sakis, 60 g. w.; Wilhelms Adolfs Meijers, 1 g. w.; Janis Rosenthals, 70 g. w.; Pauline Katrihne Schulz, 1 d. w.

Pilsehtas draudzê dahwanu eenahzis: preeksch jaunahs basnizas — 9 r.; preeksch misiones — 30 k.; preeksch basnizas nabageem — 60 k.; preeksch kurlmehmeem — 20 k.; preeksch neredzigeem — 10 k.; preeksch nabaga skolas behrneem — 20 k.; preeksch swezehm — 40 k.; preeksch spitaligeem — 10 k.; kur wajadzigs — 30 k. Bez tam wehl no kahda mahzitaja 25 rubli preeksch jaunahs basnizas.

Jelgawas pilsehtas Latweeschu draudzê pagahjuschâ 1897. gadâ kristiti 443 behrni, 229 sehni un 214 meitenes, to starpâ 22 ahrlaulibas behrni; 8 behrni nedsihwi peedzimuschi (1896. g. kristiti 380 behrni). Miruschi 349 zilweki (1896. g. 313), 169 wihr. un 180 seew. Miruscho starpâ 20 bijuschi pahri par 80 gadeem, 4 pahri par 90 gadeem un 1 109 gadus wezs. Laulati 152 pahri (1896. g. 123). Deewgaldneeku bijis 11,645 (1896. g. 10,945). Mihlestibas dahwanu no Marta mehnescha lihdz gada beigahm eenahzis: preeksch jaunahs basnizas 1250 rubl. 93 kap., tâ tad pahri par 10 kap. ik no deewgaldneeka; daschadu zitu mihlestibas dahwanu ari eenahzis apmehram 10 kap. ik no deewgaldneeka.

Teatra israhde. Kâ if sludinajumeem redzams, tad swehtdeen, 18. Janwari sch. g. Jelg. Latw. beedr. teatri weesosees Roberts Jansons, Rig. Latw. teatra reschisors un eezeenitâ Rig. Latw. waf. teatra direktrise Wilija Janson kundze lihdz ar sawu personalu if Rigas. Israhdihs „Faustu“, Goethes slaweno tragediju, latw. no E. un R. Jaunsema. Margareetas lomu tehlos Wilija Janson kundze un Mefistofli — Roberts Jansons kgs. Schai lomâ schis mahkfleneeks it sewischki sakopo sawu daudzpusigo talentu, tâ ka mums sagaidams it interesants teatra isrihkojums. Musikas gabalus ispildihs J. Waldmans kga stihgu orkestris. — Pehz teatra balle teatra apmekletajeem par brihwu. — Par labu wentilaziju ari ir gahdats. S—l—m.

Jelgawas Laukfaimneezibas beedriba usnehmusehs no zitureenes apgahdat strahdneekus saweem beedreem, kas to wehletos. Schinî nolukâ beedriba issuhtijusi diwi kungus, strahdneekus meklet un schee kungi wispirms dewuschees uf Kalischas gubernu, no kureenes ikgadus mehdzot daudz strahdneeku iseet uf Wahziju pee lauku darbeem. Kalischas gubernas strahdneeki bijuschi gatawi, lihgt pee Kursemes laukfaimneekeem par strahdneekeem un prasijuschi 60—70 rubłu leelu algu par wisu gadu. Nahkoschâ Laukfaimneezibas beedribas sapulzê 15. Janwari scho jautajumu galigi nokahrtos. —s—

„Labi zilweki“ ir jauna luga no Adolfa Allunana, kuru usweda Swaigsnes deenâ pirmo reisi Jelgawâ pascha autora wadibâ wina teatra trupa. Saturs noritinajahs 3 zehleenôs. Lugas ideja naw smahdejama, bet eetehrpums pahrak garlaizigs, kas skatitaju nogurdinat nogurdina. — Tirgotajs Grossbergs, kas sawâ dsihwê naw godigs un kreetns, labpraht spihd łauschu preekschâ kâ bagatneeks un labdaris lihdz ar sawu kaiflo, usputhigo mahsu, beidzot top apsuhdzets pee teesas no sawa strahdneeka dehł steeneem. Gribedams isbehgt no soda un neslawas, schis labais zilweks par naudu grib nopirkt agrak no wina pascha azis runatas pateesibas dehł padsihto un postâ eegruhsto spibkern pahrsinataju Medni, kursch atrodahs truhkumâ un nabadsibâ. Pehdejais pehz ilgas kahrdinaschanas ir meerâ wainu nemt uf sewim weenigi aisi ta eemesla, lai sagahdatu wefelibu un labakas deenas sawai slimigai brahła meitai, schuwejai, bet ta nelauj winam pahrdotees. Tanî brihdî rodahs abeem truhkuma zeetejeem apgahdiba un nodroschinata nahkotne no zitas puses, kur winu darbiba, puhles un sirds kreetnums atrada peenahzigu eewehribu un algu. Bet laime nu nahk par wehlu, jo schuwejas wefeliba, jau no masahm deenahm aukstumu un badu zeeschot, tik tahlu fagrausta, ka wina paredz sawas deenas skaititas. — — Pirmajam un otram zehleenam schinî sadzihwes ainâ truhkst skatuwes dsihwibas; taisni schee diwi zehleeni tik sausi un neweikli steepti, ka tee skatitajâ modina tikai apnikschanu. Apmeerinosche ir treschais zehleens, bet tas ari nespehj sagahdat wisai lugai labu eespaidu. — Kopsehle isdewahs wideji. Patihkami tehloja sawas lomas masais Frizits un Marija Allman jkdze. No Adolfa Allunanâ kga wareja wairak pagehret; labaki buhtu bijis, kad winsch kupleju „Abi labi“ buhtu atstahjis nedzeedatu. Damiana kgs mihleja sawu lomu pahrspihlet un ahkstities. Sufleerim par godu jaleezina, ka tas labi zentahs publikai eepreeksch pawehstit, ko akteeri runahs. — Jauno lugu pirmo reiz redzet publika bija eeradusehs leelâ skaitâ. G-S.

Fabriku nosazijumi, isstrahdati no fabriku inspektora, pehz jauna gada teek eewesti wisâs tahdâs fabrikâs, kur strahdâ wairak nekâ 25 zilweki. Nosazijumôs zeeschi noteikts, kad darbs jaeesahk un japabeidz, kâ ari brokasta un pusdeenas stunda un daschadi soda nosazijumi par wehlu atnahkschanu pee darba, kâ ari par weltigu laika nokaweschanu. Tâpat strahdneekeem par labu teek eewestas sewischkas algas grahmatinas, kur eerakstâ katru nedelu sanemto algu, nokaweto laiku, kâ ari usliktahs soda naudas. —.—

Behdigi Seemas-swehtki. Nupat pagahjuschi Seemas-swehtki, preezigee Seemas-swehtki, kur Kristus kozinsch, eglite, mirdzeja sposchi katrâ namâ, bet newis katrâ dsihwokli un wehl masak katrâ sirdî. Celas mirdzeja Seemas-swehtku wakarôs no Kristus kozinu gaischuma, bet kad tuwaki eeluhkojahs sehtâs, behningôs un pagrabu dsihwoklôs, tad nereti parahdijahs behdigi skati. Nabadsiba un truhkums bij jo redzamaki nekâ zitâs reisâs. Zik dascham labam darba wihram tikai ar mokahm bija isdewees sawejeem sagahdat wajadzigo deenischku pahrtiku, zik daudzeem bij pat truhkums izzeeschams. Man bija sewischka isdewiba useet kahdas nabaga darba strahdneeku familijas, kurahm gandrihs neka nebija ko ehst. Pilsehtas nomalê kahdâ dsihwokli dsihwo diwi radineeki, kuŗeem bij niknis bads usmahzees. Schee abi bija jaw wairak deenas isstaigajuschees darbu meklêdami, bet welti; nedełu preeksch swehtkeem teem gan par abjeem bija isdewees kahdu wesumu malkas sasahget un kahdas kapeikas nopelnit, bet ko tas lihdzeja. Weenam no scheem ir seewa ar 4 behrnineem, no kuŗeem dascham redzeju tikai plahnu kamsoliti pahrwilktu uf pliku meesu; maises teem jaw daschu labu deenu truhzis, weenigais usturs daschu deeninu esot tikai — uhdens! Otrai dzimtai gan nu naw nekahda behrnu pulzina, bet wezi wezîschi, abu familiju weztehws un wezmahte. No truhkuma speests, weens no teem nehmees seewas pehdejo mantu, weenigo labako gultas deki kahdu deenu preeksch swehtkeem nonest uf tirgu, bet newarejis pahrdot. Kahdi pahrtikuschi laudis gan nu scheem leelajâ truhkumâ kahdas dahwanas atmeta, bet kas tas bija preeksch tik daudz dsihwibahm?! Un tomehr scho familiju galwas ir deesgan stipri strahdneeki, kas ar labakajahm zeribahm pilsehtâ eenahkuschi, bet te tikai zaur darba truhkumu eestiguschi pehdejâ postâ. Daudz wehl waretu tamlihdzigu peemehru usrakstit par tejeenes darba strahdneeku truhkuma pilno dsihwi, bet ari jau no schihm rindinahm ikweens wareh saprast, ka pilsehtâ neskreen wis zepti baloschi mutê un ka darba strahdneeku pahrak stiprâ dsihschanahs uf pilsehtu ir noschehlojama neprahtiba. ω

Jelgawas apkahrtnes zeki, atlaidzam laikom usturotees, tagad isweesuschees tihri par dubłu skribneem un leeleem gabaleem nemaf wairs naw brauzami. Waina te gan ta, ka uf daudz pirmahs schkiras zekeem wehl arweenu teek par daudz maf grants usweests. Ihpaschi to war teikt no „masâ“ zeła Krona-Wirzawneeku zeła gabaleem, kur tatschu grants kalns tik wisai tuwu. Turpretim Jelgawas pilsehtas dałâ leelzeki pehdejôs gadôs tâ usposti, ka par teem war tikai preezatees un braukt bez raisehm. Kaut gan pilsehtai ir tahs wisskliktakahs weetas, kur seme arweenu stahw slapjaka, tomehr zeki ir labi. Tas protams nahk no zeła labas uskopschanas. Tâ pilsehtas walde lika gar saweem zeła gabaleem israkt ihsti dsitus grahwjus un nobehrt beesas sadausitu akminu kahrtas. — Schahdu rihzibu waretu ari apkahrtejee laukpagasti nemt par paraugu un ja ne ar akmineem, tad wismaf ar kreetnu zela granti, kahda „Rukłu kalna“ bagatâ daudzumâ atrodahs, sawus zeła gabalus nobehrt un kreetnus grahwjus israkt; tad zełsch turefees wairak sausu un zeets un pascheem buhs weeglaka eetikschana pilsehtâ un newajadzehs wairs sawus lopinus tâ dausit un mozit. —?—

Jaw araji dzen wagas. Zaur peelaidigo laiku ir neween ledus iskusis un seme no sala atlaidusees, bet pat tik tahlu apschuwuse, ka sausakahs weetas jau ir pilnigi tahdas, ka smilts semê jaw war art. Un teescham tuhlit pehz Swaigsnes-deenas wareja Jelgawas tuweenê eeraudzit daudzus arot un ezejot, kas pateesi reis peedzihwojums. Paschâ stiprajâ seemas mehnesî Janwari semkopji war pee semes darbeem rihkstees. Ari daschi augi, kâ nahtras un seemzeetes sehtmałôs eeraugami no jauna usselam un jaw kahdas zellas no semes pasteepuschees ar sakahm lapinahm; tapat kleedereem saulgoschôs jaw sahk pumpuri raisitees, itin kâ buhtu Marta mehnesis; tapat ari seemas sehja un ahbolinsch, kâ ari plawas jaw sahk mestees sarâs. ω

Par meera trauzeschanu basnizâ schejeenes I. eezirkna meera-teesâ bija apsuhdzeta Anna Artman, kas miruschu peeminas swehtkôs 20. Nowembri bij basnizâ meeru trauzejusi un basnizas wezako W. ar wahrdeem apwainojusi. 30. Dezembri p. g. nu schi suhdzība tika isspreesta un Annai Artman no meera-teesnescha peespreests sods: 3 deenas aresta jeb 15 rubłu soda naudas. —„—

Sahdziba. Pirmdeen 5. Janwari Pasta eelâ J. nama eemihtneeks Peteris Tomsons sinoja polizejai, ka winam no dsihwokła beidzamo 8 mehneschu laikâ issagta daschada wescha un wairak drehbju gabali. Skahdes esot par 50 rubłeem. Aisdomas krihtot uf wina deenestmeitu G. O. Ismekleschana esot eesahkta. —.—

Pahrgalwiba. Swehtdeen 28. Dezembri ap pulksten 4 pehz pusdeenas uf tirgus platscha kahds lauzeneeks G. weesnizâ eereibis, tur durwis atwehrdams bija no kabakas iswilzis rewolweri un ar to pahri reises isschahwis gaisâ, pee tam isbeededams klahtesoschos weesus un suhrmanu sirgus, kas tikai ar leelahm puhlehm bija sawaldami. No rewolwera skrotehm, kâ wehlak israhdijahs, bija trahpiti diwi swirbuli, kas netahłu saschauti guleja semê. Laime, ka schahweens nebija gahjis semaku, jo tad gan wareja kahda nelaime notikt. Pahrgalwigais schahwejs tizis aiswests uf polizeju, kur par schauschanu usnemts protokols un nu tam buhschot jaatbild meerteesnescha preekschâ. —.—

Wisjaunakahs sinas.

Kreewu telegr.-agentura.

Peterburgâ, 11. Janwari. Mehra kommisija pasino: Eewehrojot to, ka mehra sehrga Indijâ tapusi stipraka, kommisija nolehmusi, swehtzelotajeem ari schogad aisleegt zeloschanu. Uf Indiju aissuhtiti peezi ahrsti, eewehrot mehra gaitu.

Peterburgâ, 11. Janwari. Eewehrojot awises „Mirowije Otgolosti“ weeglprahtigo un kaitigo wirseenu, kas parahdahs winas 4. Janwari nodrukatâ eewadrakstâ „Semneeku semes papildu gabali“, kur farakstitajs zenschahs peerahdit, ka weenigai taisnigai un pamatotai isschkirschanai semneeku leetâs jaiseetot uf priwatihpaschuma atpirkschanu spaidu zelâ, lai semneeku semes gabalus papłaschinatu, eekschleetu ministris nolehmis, awises „Mirowoje Otgolosti“ redaktoram Konstantinam Arubnikowam issazit pirmo brihdinajumu.

Berlinê, 22. (10.) Janwari. Awise „National-Ztg.“ isskaidro, ka Kretas jautajums Wahzijas un Kreewijas intereses neschkirotees. Schajâ jautajumâ Wahzijai neesot nekahdu Kreewijai pretigu intereschu, ja, winai pat Kreta esot gluschi wienaldsiga. Wahzija esot godigi lihdzi strahdajusi pee Eiropas meera usturescharas, wina nu warot meerigi nogaidit jautajuma isschkirschanu.

Londonê, 22. (10.) Janwari. „Daily News“ dabujuschas sinat if Konstantinopoles, ka Kreewijas wehstneeks Armenijas dehł runajis ar Turku waldibu stingrus wahrdus.

Konstantinopolê, 22. (10.) Janwari. Wanâ ir nemeeri. Tadehł, ka Armenijas nemeeru dehł notika daudz kratischanas un apzeetinaschanas, eejauzahs Wanas bifkaps; bet par welti. Wina eejaukschanahs dehł walija weetas ispilditajs spehra stingrus solus.

Ostseegrieżu.

Sinas par Latweeschu kugeem. Pernaweets Salme, kapt. Sandstrems, no Dundee isbraukdams, 25. Dez. sasneedsis Alloa. Mersragzeems, kapt. Dambergs, 28. Now. Rigu atstahdams, 28. Dez. nonahzis Southamptonâ. Wilhelm, kapt. Utoperts, 26. Dez. isgahjis no Sunderlandes uz Kristianiju. Bertha Alwine, kapt. Kalninsch, no Grangemouthas isbraukdams, 30. Dez. eegahjis Leepajâ. Anna Alwine, kapt. Leelkalns, 16. Sept. no Cadix isbraukdams, 24. Now. sasneedsis Rio Grande do Sul, Amerikâ. Anna Marie, kapt. Gertners, 30. Dez. atstahjis Charlestownu, uz Fowey dodamees. Catharina, kapt. Tschakste, 22. Dez. isgahjis no Grangemouthas uz Kristianiju. Columbus, kapt. Grihwans, 27. Dez. no Elseneres iseedams, 1. Janw. nonahzis Leepajâ. Lidia, kapt. Abolneeks, 29. Dez. atstahjis Fecampu, uz Lanelly eedams. Latawa, kapt. Osolinsch, 17. Dez. posts no Brunswikas, Amerikâ, uz Santanderu. Columbus, kapt. Grihwans, kuram bija usstrehjis wirsû Hernosandes twaikonis, Opidia, dabujis no twaikona ihpaschneeka 4750 kroneru (ap 2325 rbl.) atlihdsinajuma preeksch apsskahdejumu islaboschanas. Widsemneeka Julie Alide glahbschanas leeta tiks isspreesta Londonas admiralitates teesas kugneezibas leetu nodalâ, kuras sehdes eesahkusschas 30. Dez. Seedonis, kapt. Martinsons, no 29. Dez. atrodas zelâ no Fowey uz Leithu. Andreas Weide, kapt. Wihtolinsch, 29. Dez. posts no Newcastles uz Bahiju, Amerikâ. Aldebaran, kapt. Schultners, no Whitestables uz Greenhithee eedams, 31. Dez. sasneedsis Gravensendi. Golgata, kapt. Jur. Osolinsch, no 30. Okt. zelâ no Nykjobingas uz Newhaveni, 27. Now. pee Skagena saudejis enkuru un kehdi, kâ ari dalu no deka lahdina; kugis nonahzis Newhavenê, 29. Dez. Mathilde Hennigs, kapt. Mikelsons, no Manchestres isbraukdams, 30. Dez. nonahzis Liverpoolâ. Rigas, kapt. Grinsch, Samburgu teenem bujgadu pretsch lahdinu uz Bahiju, Brasilijâ, kopâ par 510 mahrzinahm fraktsnaudas. Sirius, kapt. Rehks, 27. Okt. no Rigas un 22. Now. no Leepajas isbraukdams, 31. Dez. nonahzis Newportâ. Baltija, kapt. Seemels, 18. Dez. Newkastli atstahdams, 4. Janw. eegahjis Leepajâ. Betlehem, kapt. Martinsons, 2. Janw. nonahzis Mobilê, Alabamâ. Lisa, kapt. M. Grants, 2. Janw. atstahjis Leithu, uz Berbisi, Hondurasâ, dodamees. Wilhelm, kapt. Weidemans, no Grangemouthas 25. Dez. iseedams, nonahzis Bonesâ, kuru 5. Janw. atstahjis, uz Exeter dodamees, no kureenes dosees uz Fowey, cenemt lahdinu uz Leithu. Catharina, kapt. Tschakste, 22. Dez. Grangemouthu atstahdams, 3. Janw. sasneedsis Kristianiju. Regulus, kapt. Mekis, 27. Dez. no Boulognas isbraukdams, 3. Janw. nonahzis Cardiffâ. Antares, kapt. Grihwans, nolemts no Stetines uz Tyni. Linda, kapt. Dambe, no Plymouthas eedams, 31. Dez. sasneedsis Fowey. Ernst Alfred, kapt. Moritz, Newportâ cenem lahdinu uz Berbisi, Hondurasâ. Johannes, kapt. Sirnis, gataws iseet no Teignmouthas uz Sevilli. Seedonis, kapt. Martinsons, no Fowey uz Leithu braukdams, 2. Janw. gahjis Deal garam. Bertholds, kapt. Zihruls, no Grangemouthas braukdams, 3. Janw. eegahjis Leepajâ; tapat scho ostu sasneedsis 31. Dez. Heinrich Catharina, kapt. Mahlders, no Newkastles nahkdams uz Columbus, kapt. Grihwans, no Schields iseedams. Rigas ostâ eenahzis 6. Janw. Johannes, kapt. Rehks, no Elseneres braukdams. Sibens, kapt. Wahts, no Newkastles iseedams, 3. Janw. nonahzis Weymouthâ. Sweiks, kapt. Puhlinsch, 25. Sept. no Newportas un 3. Now. no Queenstownas iseedams, 14. Dez. sasneedsis Pernambuco, Brasilijâ. Regulus, kapt. Marksons, no Newkastles iseedams, 31. Dez. nonahzis Lisabonâ. Baltzer, kapt. Grehwe, 18. Dez. atstahjis Belisi, Hondurasâ, uz Londonu dodamees. Ernst David, kapt. Grehwe, 4. Janw. Grimsby atstahdams, 8. Janw. sasneedsis Sirius, kapt. Sinnsch, Samburgu teenem bujgadu pretsch lahdinu uz Demeraru — Barbados. Der Kurlender, kapt. Melbards, no Bergenes uz Kristiansandu eedams, 30. Dez. metis enkuru pee Hangesunda. Gubernator Sinowjew, kapt. Walters, no St. Kitts salas braukdams, 29. Dez. nonahzis Trinidadê, Wakar-Indijâ.

Lihds 10. Janwarim pee Rigas atbrauza 14 kugi, to starpâ 12 twaikoni un 2 buru kugi, un no Rigas 13 kugi aisbrauza. (B. W.)

Tirgus sinas.

Rigâ, 10. Janwarî. Labibas tirgus ari pagahjuschâ nedelâ bija loti kluss. Apgrosijumi masi. Linsehklas pastahwigi turahs zenâ. Peewedumi masi. Kweeschi, Kreewu, uz 128 mahrz. pamata, maksaja 115—117 kap. pudâ, Kursemes kweeschi 105—113 kap. pudâ. Rudsi, uz 120 mahrz. pamata, maksâ 74—77 kap. pudâ. Ausas, gaischahs, labahs sugas, maksaja 78—85 kap. pudâ, schahwetas ausas 60—75 kap. Meeschi, seschkansch, schahweti, uz 110 mahrz. pamata, maksaja 70—73 kap. pudâ, Kreewu meeschi 76—77 kap., Kursemes meeschi 62—70 kap. pudâ. Linsehklas, stepju sehklas, uz 87½ proz. pamata, maksaja 122—124 kap. pudâ, brahka sehklas 118—119 kap. Kanepes maksaja 120 kap. pudâ.

Leepajâ, 12. Janwarî. Rudsi, uz 120 mahrz. pamata, maksaja 76—79 kap. pudâ. Ausas, pehz winu daschadahm sugahm un labuma, 70—89 kap. pudâ; Kursemes 70—71 kap. pudâ. Meeschi 65 kap. pudâ. Linsehklas par 7 mehreem 121½—123 kap. Sirni 74—83 kap. pudâ. Kweeschi 108—118 kap. pudâ. Klijas 55½—61½ kap. pudâ.

Weesnules un arstiwes.

N. N. H—gâ. Rakstu par jautajumu wakareem newaresim isleetot. — **J. Pkl. R—ôs.** Juhs rakstôs wehl par wahju. Ziloeku luhgschanas ari pee flimneeka gultas, tapat kâ zitâs weetâs, Deews war ir paklausit, ir nepaklausit, kâ nu Wissch Sawâ swehtâ padomâ nolehmis. — **M. K. N—tâ.** „Mahntizibas upuri" kahdreis isleetosim. — **J. J. M. gub.** Derigus sinojumus labpraht usnemam, tikai wineem jabuht usrakstiteem saprotamâ walodâ. — **E. A. L. S—â.** Jums ar rakstischanu wehl lahga neweizahs, ar dsejoschanu jau pawisam ne. Padomus pee dsejoschanas laikraksteem nemaj naw eespehjams dot. — **Aigaram.** Greeschatees pee pasta waldes. — **Waizatajam J—wâ.** Naw mums eespehjams, uz katru eesuhtitu mihklu dot atbildi, kadehl to neisleetojam. Kahdu atbildi lai nu Jums wehl dodam, kad neesat pat wehl sawus nodomatos sihkumus eesuhtijuschi? — **L. L—â.** Beigas negahja. —

Isdewejs un atbildigais redaktors: **Dr. A. Bielenstein.**
Redaktors: **J. Weissmanis.**

Дозволено цензурою. Рига, 12-го Января 1898 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Sludinajumi.

Sludinajums.

Preekules pagasta walde zaur scho dara sinamu, ka kahrtigas weetneeku sehdes 1898. gadâ ir noliktas uz apakschâ minetam deenam: **3. Janwari, 3. Februari, 3. Martâ, 14. Aprilî, 5. Majâ, 9. Junijâ, 7. Julijâ, 4. Augustâ, 1. Septembri, 6. Oktobri, 3. Nowembri un 1. Dezembri.**

Bez tam ir noliktas sehdes dehl nodoklu **klasseeschanas par 18⁹⁸/₉₉. gadu** uz **8., 10., 12.** un **13. Juniju 1898. g.**

Sehdes tiks noturetas Preekules pagasta namâ un eesahkfees pulksten 10 rihtâ.

Preekulê, 30. Dezembrî 1897. g.
(№ 5688.) Pag. wez.: E. Duhsche.
Skrihw.: Dambergs.

Leepajâ.

Dr. Prismann

peenem **kauna weetu** un **slikto slimibu slimneekus**, kâ ari **ahdu slimneekus katru deenu**
no pulksten 9—11 preeksch pusdeenas,
" " 4—5 pehz pusdeenas,
" " 8—9 wakarâ.
Leepajâ, Julianes eelâ № 38, blakam Petersona grahmatu pahrdotawai.

Sludinajums.

Wez-Sahtu

semkopibas un moderneezibas skolâ pee Tukuma
usnemschanas eksamens nolikts uz
27. Februari 1898. g.
Sesahkums pulksten 10. no rihta.

Tee, kas wehlahs ap Jurgeem 1898. g. schinî skolâ par mahzekleem sestahtees, teek usaizinati, wehlakais lihds **20. Februarim** pee schihs skolas direktora zaur raksstu peteiktees un lihds ar peteikschanahs raksstu schahdas leezibas peesuhtit:

1) Krustamo grahmatu.
2) Tikumibas sihmi no draudses mahzitaja.
3) Tikumibas sihmi no pagasta jeb pilsehtas waldes.
4) Pehdejo skolas leezibu.
5) Sesweht ischanas jeb draudses sihmi.
6) Baku poteschanas atjaunoschan. sihmi.
7) Weselibas leezibu no daktera.

Eksamena deenâ ari paše japeenesas un 5 rubli iesemaksâ. Schihs skolas nosazijumi (statuti) teek katram, kas ar teem wehlahs eepasihtees, pret eesuhtitu pastmarku (7 kap.) zaur skolas direktoru peesuhtiti.

Direktora adrese ir schî:

Director J. Treu,
in Alt-Sahten, per Tuckum.

Prezejees

usraugs (wagars)

ar labahm apleezibam, kas tahdas war usrahdit, **dabon weetu** tuhlit waj par Jurgeem 1898. g. **Birschu muischâ.** Tuwakas sinas pee Birschu muischas muischwaldes, pahr Jehkabschtati Kursemê. Apleezibas paraksts usrahdams.

Prezejees

dahrsneeks,

ar labam apleezibam, kas tahdas war usrahdit, **dabon weetu** 1. Martâ 1898. g. **Birschu muischâ.** Tuwakas sinas pee Birschu muischas muischwaldes pahr Jehkabschtati Kursemê. Apleezibas raksts usrahdams.

Jelgawas Palihds. Beedr.
Swehtdeen, **18. janw.** plkst. 2 p. p.
Zehra sahlê **kahrtiga**

general-sapulze.

Deenas kahrtiba:
1) Gada pahrskats.
2) Rewidentu sinojums.
3) Daschadi sihkumi.
4) Amatu wihru wehleschanas.

1. peesihme: No pulkst. 1 tiks turpat beedru makfas pretim nemtas.

2. peesihme: Ja nesanahktu likumigais beedru skaits, tad 25. janwarî buhs otra sapulze, kura buhs spreedumspehjiga, neskatotees uz sanahkuscho beedru skaitu.

Preekschneeziba.

Rigas pilsehtas muischu walde.

13. un ja wajadsigs 14. janwarî 1898. gadâ taps **Olaines meschâ, Dambe** un **Plane meschsargu eezirknôs,** Mises upes tuwumâ, daschadi

mescha gabali,

masakâs dalâs, uz zelma **wairaksolischanâ pahrdoti.**

Klahtakas sinas pasneedz **Plane** un **Dambe** meschsargu mahjâs.

Issolischana sahksees **Planes eezirknî 13. janwarî, pulksten 10 no rihta.**

Rigâ, pilsehtas muischu waldê, 29. dezembrî 1897. g.

Misina, tombaka un apnikeletas

tehjmaschinas,

emaljetus
wahrischanas un saimneezibas rihkus
peedahwâ **wisleelakâ iswehlê**
J. S. Parigina mantineeki,
96. Jelgawâ, sem kolonadeem 96.

Kaukasijas, Widsemes un Warschawas

tuhbas sahbakus, kurpes un soles

peedahwâ
T. S. Smirnowa mantineeki,
Jelgawâ, Akzises eelâ № 2.

Sawu no Augstas waldibas preeksch Rigas un Jelgawas apstiprinatu

I. mahkslas

schnitu sihmeschanas skolu

esmu no tirgus platscha uz **Katolu eelu № 48 pahrzehluse.** Sem manas paschas wadibas tiks **schnitu sihmeschana bes usprowes** 8—9 deenu laikâ eerahdita. — **Schnitu greeschana un pamatiga ismahzischana ahs talsu schuhschanâ** wilksees 4 nedelas. Jaunas meitas, kas wehl schuht neprot, **dabuhs 3 mehneschu laikâ** pamatigu mahzibu schuhschanâ un schnitu greeschanâ. Lihds ar scho daru zeen. publiku usmanigu uz manu nesen dibinatu **skolu preeksch istabas meitam** un preeksch **deenesta meitam** wispahrigi, kas tê pehz ahrsemes parauga atradihs wisôs darbôs kreetnako mahzibu. Swars tiks likts uz katra darba tihrigu un pateesigi kreetnu ispildischanu. **Mahziba** duhrehs **4 nedekas** un maksâs **6 rbl. Pansija par mehnesi 10 rbl., kortelis ween 2 rbl. Usnemschana katrâ laikâ.**

Preekschneeze **M. A. Brachmann.**

Pehz kursa pabeigschanas **Hirscha akademijâ Berlinê** atweru teitan ar Wina Ekselenzes Kursemes gubernatora kunga atlauju Leelajâ eelâ № 1 **seeweeschu**

sagreeschanas un schuhschanas skolu

preeksch dahmu un behrnu drehbehm un weschas.

Mahzits teek pehz slaweni pasihstamahs un lehti pahrlabotahs **Hirscha metodes** (trisstuhrn sistemas); **sagreeschanas teorija** un **schuhschana** teek ihsakâ laikâ **kreetni eemahzitas** un eemantotahs sinibas war **tuhlit praktiski isleetot.** Mahzibas apker **Parises, Wihnes** un **Berlines modes.**

Pehz wehleschanahs mahziba war tikt sneegta **pa deenu** waj ari **pa wakara stundahm.**

Korteli un **ehdeenu,** ja grib, war dabuht turpat namâ par 8—10 rbl. par mehnesi. **Kortelis ween** 1 rbl. 50 kap. par mehnesi. Peemeldeschanahs teek ikdeenas nemtas pretim.

Preekschneeze S. A. Franzkiewicz.

Wehja sudmalas

(Holländer) ar 3 akmineem, kâ dri 8-sirgu **lokomobile** un 18 puhrweetas **semes,** teek ihpaschneeka slimibas dehl **pahrdotas.** Klahtakas sinas Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 56, pee **Kirsteina.**

Reprezetu

augstu koku dahrsneeku

meklê Kr. Behrs Sihwartu mahju ihpaschneeks **K. Silberts.** Wehstules adrese: tirg. K. Silberts k. Jelgawâ. Turpat peektdeenâs personigi runajams.

Balta wistu sune

dsektenem plaukem, wahrdâ Waldi, no no 2. Janwara noklihduse. Janodod Leelajâ eelâ № 56, pee Grebe.

No Jurgeem sch. g.

peena isnomaschana

Peterseldê pee Jelgawas.

Jelg. Latw. Beedribas teatrî.
Swehtdeen 18. janwari 1898. g.

Wilijas Janson kundses

Rigas Latweeschu was. teatra direktrises, weesoschanâs ar sawu personalu is Rigas, raksturlomu tehlotaja un reschisora

Roberta Jansona kga

lihdspeedalischanos **Mesistofeka lomâ.**

Israhdihs:

Fausts.

Tragedija no W. s. Goethes. Tulkoj. E. un R. Jannsemi.

Muzika: **J. Waldmana stihgu orkestris.**

Sahkums taisni pulksten 6 wakarâ.

Zenas parastâs. — Teatra apmekletajeem eeejja ballê par brihwu, isnemot galerijas biketu ihpaschneekus.

Pehz teatra: **Balle.**

Biketes eepreeksch dabonamas J. Neumana kga grahmatu weikalâ, Katolu eelâ № 3.

Wilija Robert-Janson,
Rigas Latw. was. teatra direktrise.

Ed. Zehder's — Rigâ.

Laukſaimneezibas maschinu un semkopibas rihku lehgeris

Karla eelâ № 11, pretim Tukuma-Jelgawas dselsszela stanzijai,

eewehlê kâ

agrakâs Rigas beedribas Felser & Co. dselssleetawas un maschinu fabrikas raschojumu weenigais pahrdewejs

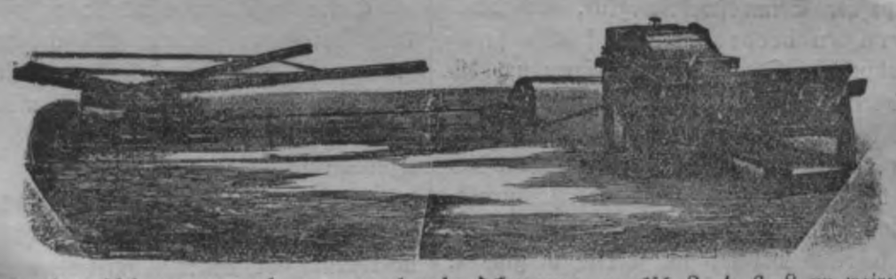

kulamahs maschinas ar **rokas** un **gehpela dsenamo,** preeksch 2, 4, 6, 8 un wairak sirgeem, ar pee tam peederigo **gehpeli.** — Wisas maschinas no **jaunakâs** un **labakâs konstrukzijas** un is **ismekletâ wislabakâ materiala.**

Wiss sem galwoschanas.

Tahlak: **wisadu sortu arkli, sehklas-aparaji, ezeschas, sehjmaschinas, seena grahbekli, labibas wehtijamâs maschinas, ekseln maschinas** u. t. t. **Superfosfats, Toma milti, kaulu milti** u. t. t.

Lokomobiles un twaika kulmaschinas

is **Anglu** fabrikas **Richard Garret & Sons** no 3, 4, 6, 8 un 10 sirgu spehka.

Wehstuln adrese: Ed. Zehder — Rigâ.

No 25. janwara sahkot peenemu

flimneekus

Krona Wirzawâ (blakus apteekim).

J. Behrsinsch,
prakt. ahrsts.

No **7. Jawara 1898. gada**

Meschamuischas

apteekâ peenems flimneekus.

Dr. **J. Neumanns.**

No **10. janwara** buhschu runajams

lopu slimibâs

Meschamuischas apteeki (Grenzhof).

K. Ahtrens,
weterinar ahrsts.

Weterinarahrsts

W. Frischmans,

Tukumâ, Leelajâ eelâ, Ekmana namâ.

Sahkot no 22. janwara buhschu runajams ik deenas rihtôs no pulksten 9—12 un 2—5 pehzpusd.

Mans dsihwoklis

atronâs tagad Esara eelâ Nr. 7.

Behrnu sanehmeja A. Krause.

Augstu laimigu kopdsihwi!

Lindenseldu Linai, Didrichsonu Jahnim — kâ faderinajuscheem!!!

„Lai laime, preeks un swehtiba
Juhs katru deenu wada!
Lai newihstama mihliba
Jums ihstu zeku rahda!"

Nowehlê **J. Sch—e, F. Sch—r.**

Musikas stundas

pasneedz **Jelgawâ, Skrihwera eelâ № 42**

J. Waldmanis.

Turpat dabujamas leetotas **wijoles, 2 bratschas** (1 sewischka labuma), **weena slauta, 3 klarinetes, 1 trompete, 1 tuba** (Helikons).

Peena nomneeks

wajadsigs **Wiskalu muischâ** pee Jelgawas.

Katolu eelâ № 48

bijuschâs lauschu kehka telpâs ir dabonams **labs pusdeena galds** un **silti ehdeeni** eeksch- un ahrpus nama. Turpat preeksch isrihkojumeem peedahwajahs kreetna **spihsmane.**

„Saule"

farihkos
swehtdeen 18. Janwarî sch. g.
„Kruschoka" wasaras sahlê

preekschlasijumu

un jautajumu isskaidroschanas wakaru ar sekoschu deju un pamahzoscham rotalam.

Tuwakas sinas afischâs.

Top sinams darits, ka **Kalwenes pagasta walde,** Aisputes aprinkî, ir pahrzelta no Kalwenes muischas uz

Pagasta namu

Tahschu-Padurê.

Pagasta waldes sehdes taps noturetas kâ lihds schim **katru zetortdeenu.**

Tahschu-Padurê, tai 2. Janwarî 1898.
(№ 1.) Pag. wez. K. Birseneek.
(S. W.) Pag. skr.: J. Mikschen.

Muischina

5 wersstes no Jelgawas ar 100 puhraweetam plawu un aramas semes, ar pilnigi eerihkotu peensaimneezibu pahrdodama waj isnomajama. — Tuwakas sinas pasneedz Jelgawâ tirgoni: **J. H. Müllers** uz tirgus un **Uitze,** Katolu eelâ.

Jostanes muischai no 1898. g. Jurgeem wajadsigi wairak

pusgraundneeki.

Japeeteizahs lihds 17. Janwarim Jelgawâ, Swehtes eelâ № 26, apakschâ pa labo roku, jeb wehlak Dobeles eelâ № 15a pee Zelma kunga, pascha namâ.

Kaleju mahzeklis

war peestaht katrâ laikâ lihds Jurgeem **Leel-Wirzawâ** pee **Ad. Tillberga.**

Mahzeklis

war eestaht naschu kaleja **G. Willinsky darbnizâ** Jelgawâ, Katolu eelâ № 13.

Sehns

preeksch issuhtischanas wajadsigs **Holsteina** dsehreenu pahrdawai Esera eelâ № 24.

Kalnazeemas muischâ

war peeteiktees **pusgraundneeki, deputates kalpi** un **moderneeks.**

Mahzeklis

war peestaht pee kaleju meistara **J. Freya,** pee Dobeles wahrteem Walles eelâ № 39.

Kapu peemineklus

no **marmora** un **granita** is **labaka materiala.**

Leelu krahjumu

wisadu **tschuguna kapu krustu** turo weenmehr uz lehgera.

Wislehtakâs zenas.

Akmenu poleereschana ar twaika spehku uz galwoschanu.

M. Brauers,

pee Annas wahrteem, blakus literatu kapeem. (Aleksandra prospekts № 4).

Seena prese

no jaunakahs konstrukzijas, ir isnomajama. — Wina strahdâ ahtri un zeeti, speesch leelus kuhkus, apmehram 5 pudus. Jelgawâ, Dobeles eelâ № 41, Pröhme namâ.

Mahzeklis,

kam luste **kaleja amatâ** mahzitees, war tikt tuhlin usnemts pee kaleju meistara **Brücksteina,** Jelgawâ, Petera eelâ № 3